

TRIBUNA

REDACŢIA
şi ADMINISTRAŢIA
Deak Ferenz-ntca 20,
INSERŢIUNILE
se primesc în administra-
ţie.
Mulţumite publice şi Loc de
schia costă fiecare ştr 20 fill.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraş şi
somitat 502.

via şi discursul contelui Tisza.

Pe care ni-l prezintă o parte a pre-
sentului român după discursul con-
telui Tisza.

Pe lângă plini de mirare şi nedumerire,
putem găsi o gazetă românească,
care franțuzește, dar care are reputa-
ia să exprime părerile guvernului româ-
n. «d. Tisza e un om politic prea
tare a afișa de o parte o intransi-
gență absolută și de altă parte un larg spi-
rit de împăcare».

Alti ziar guvernamental, organul
de opinie și radicale a partidului libe-
ral a publicat un articol în acelaș senz
cuvântarea contelui Tisza. P. L.
semnalat un articol tot în acelaș
în *Roamaine*, ziarul francez al partidu-
lui Tache Ionescu.

Putem controla aceste din urmă ziare,
dar le primim, dar ne pare destul de
străna ce scrie *L'Indépendance Roumaine*
(ce sună ca contele Tisza e prea

potrivnic al nostru, ne-a propus-o, va fi
înțeleasă și apreciată imediat de cercurile
guvernamentale din București. Contele Tisza
ne cere ca condiție principală a »împăcării«,
dizolvarea partidului național românesc și
intrarea noastră fără rezervă în unul din
partidele ungurești.

Se vor întreba mulți, nu am putea noi
renunța la existența partidului național, dacă
ni-s'ar acorda în schimb concesi: pe tere-
nului culturii naționale? Asigurarea ei este
doar scopul de căpetenie, deși nu singular
al luptei noastre și odată scopul realizat,
nu am putea lăsa afacerile pur politice în
seama partidelor ungurești, iar întru cât am
dori să colaborăm la aranjarea lor, nu am
putea să ne manifestăm voința în sânul
partidelor ungurești mai conservatoare sau
mai democratice, conform vederilor noastre?

Care este rostul partidului național?
Drepturile, așezămintele, și libertățile legale
ce avem, și mai ales ce revendicăm încă, for-
mează scutul nostru, platoșa de fier cu care
ne vom îmbrăca și ne vom apăra trupul
național, azi desvălit și expus loviturilor
vrășmașe cari ne-au făcut și ne fac mit-

stră am izbuti să zmulgem adversarilor o
parte din drepturile ce revendicăm, ele nu
s'ar pune în aplicare decât mulțumită con-
trollului neadormit al partidului național. Pen-
tru aceea existența partidului nu va fi nici
odată de prisos, căci dobândind chiar toate as-
pirațiile noastre naționale în țara asta, rostul
partidului va fi de a controla realizarea și
aplicarea reformelor și apărarea lor de
orice nou atac în viitor.

Credeam că oricine va fi înțeles pentru
ce contele Tisza, supt pretextul unității na-
ționale a statului ungar, pune, drept condi-
ția cea dintâie și esențială a »împăcării«
sale, desființarea de bună voie a partidului
național românesc. Existența acestui partid
e piedica de căpetenie a zdrobirii și des-
naționalizării noastre. E garanția continuită-
ții luptelor noastre politice până atunci,
când toate drepturile și libertățile na-
ționale necesare existenței noastre, vor fi
cucerite și zmulse vrășmașului secular.

Scopul nemărturisit al contelui Tisza e însă
zdrobirea partidului național românesc și
pe urmă desființarea noastră etnică atunci,
când partidul nu ne va putea apăra de ata-
curile ungurești.

... paruesi și paltoane,

în ciuda vice-

lor individuală, nu putem fi de acord
am crezut că perfidia și nesincerita-
țimpăcării», pe care Tisza, acest fanatic

sigur că guvernul ungureșu ar devenit
și mai agresive decât sânt și ne ar fi răpit
până astăzi și cel din urmă rest de drep-
turi ce avem. Chiar dacă prin lupta noa-

ințelesul
loane ale «marelui» discurs? Nu au văzut
că d. conte vorbește neconținut de »pace«
și »armonie«, dar se ferește cu desăvârșire

Viaja literară.

ghinionul? — Ghinionul în literatură. —
Ion Adam și ghinioanele din ultimul d sale
volam de schițe «Cu aripi tăiate».

De II. Chendi.

beam odată la acest loc despre «tupeu» și
eram că acest minunat cuvânt de origină
română, care zugrăvește așa de bine anumite
stări de îndrăzneală, nu este cunoscut la noi
ideal. Ei bine, mai sânt și alte cuvinte ne-
cunoscute pe la noi, dar multele întrebunțate la
strășni. Dintre aceste face parte și «ghinionul»
care înțelegem *guignon*). Cuvântul acesta, care sună
înțepător, înseamnă nenoroc, neizbândă, sau
sărută rea. Și ori unde te-ai învățti, la jocul de
carte sau în politică, la cafenea sau în literatură,
meru vorbindu-se de ghinion și ghinionisti.
și în afaceri de dragoste «ghinionul» e o
curentă. Are ghinion, — și pace!

Dacă nu mă înșel, expresiunea asta favorită
găsim în înțelesul ei și un grad de compăti-
mă. Ghinionistul ți-e totdeauna simpatic și ți-e
de dânsul, nefiind el vinovat de cele întâm-
pate. Un copil se plimbă pe stradă și pac! o
bănuță se desface din zid și-l turtește. O pă-
rușcă logodită călătorește în automobil și tros!
câștii să rupe și valurile Murășului înghit fru-
turoasa păreche. Sânt aceste numai niște acci-
dente, numai caprici ale împrejurărilor de-o clipă
sau au nimic în ele din fatalitatea psihologică.
Căzutele acestor accidente sânt desigur vrednice
de compătimitire, dar intrucât căderea lor nu sânt
consecințele unor anumite stări de suflet și nici

actele unei voințe, tragicul lor e mult mai neîn-
semnat și mai efemer.

În literatură ghinioanele acestea găsesc mulți
amatori. Cazurile excepționale, cu tragicul lor
întâmplător, sânt ușoare subiecte pentru dramă
și nuvelă și pasionează în deosebi pe scriitorii
mai mărunți. În romanele criminale oamenii mor
și se omoară, ca muștele, fără nici o motivare.
În literatura germană a stăpâni odată un curent
întreg de dramatizare a unor accidente. Va ră-
mânea pururea celebră drama lui Zacharias
Werner, «Der 24-te Februar», în care se poveș-
tește jalnica întâmplare, cum într-o familie au
murit bunicul, părintele și fiul în zilele de 24
Februarie, fiecare pe rând.

Și cazuri de natura aceasta se găsesc și la noi
destule. Autorii noștri au și ei adeseori un acci-
dent, înregistrat de gazetă drept un subiect pen-
tru opera lor și mulți dintre dânșii adoptă siste-
mul, că, unde nu mai au ce face cu eroul, să-l
suprime pur și simplu prin o întâmplare nenor-
ocită. În dramele noastre și în literatura nuve-
listică sânt mulți ghinionisti și se aduce prin asta
o gravă atingere gustului estetic și cerințelor ar-
te în genere. În epoca noastră, în care a trăit
un Ibsen, și în care acesta și alți autori studiază
firme omenească până în fibrele ei cele mai în-
time, iar faptele din univers se succed în ordine
logică și nimic nu dispere fără o motivare plauzi-
bilă, ghinioanele aceste în artă, sau cazurile izo-
late și pline de nenoroc sânt inadmisibile.

Aș merge desigur prea departe, dacă aş voi
să scot la iveală toate greșelile câte se fac de
autorii noștrii în această privință. Întâmplarea
însă — își au și cărțile ghinionul lor! — a voit

ca să-mi dea în mână un volum recent de schițe
al d-lui Ion Adam, care volum va ilustra el sin-
gur medalia ghinioanelor în literatură.

Să-l mai recomand pe dl I. Adam și să vă spun
că cine este, cred că n'o să-mi mai cereți. D-sa
muncește de vre-o zece ani în rând cu noi și
este apreciat pentru limba sa bogată, pe care
însă n'o poate răndui totdeauna destul de pro-
porționat cu înțelesul. Lucrările d-sale în proză
au avut o primire bună, îndeosebi pentru partea
lor descriptivă, fără însă ca în materie de com-
poziție artistică să fi găsit o aprobare unanimă.
În congruențe sufletești, gesturi bizare, rafinaria
afectată și suprapusă pe un fond fărănesc stră-
veziu, l-au lăsat puțin în umbră față de talente
mai armonice ca Sadoveanu, Agă biceanu și Gâr-
leanu. Dar, ori cum, e o forță și în clipele de
recreare vei găsi totdeauna o pagină frumoasă
în scrierile lui.

Cu volumul său din urmă însă dl Adam ne
surprinde foarte neplăcut. Nu ne puteam închipui
ca d-sa să fie atât de lipsit de invenție, încât
să-și mărginească aproape toate subiectele la în-
tâmplări banale. Și ne măhnește oarecum, că d-sa
intră cu totul în rândurile neînsemnaților schiștiți,
a căror talent să mărginește la încadrarea unui
accident și la înșirarea simplă de ghinioane.
S'o luăm dela început.

Există roiuri de gândaci, cari au nenorocita
idee să se apropie de lumină și trista lor soartă
este că-și ard arpile și mor... Un mânz de rasă
este ca-și ard arpile și mor... Un mânz de rasă
paște «într-o răncezare înfrigorată și gingașă»,
dar văzând trenul venind, să ia la întrecere cu
dânsul și cade mototol... Un băiat de țaran învață
carte și tocmai aproape de doctorat, pe când pă-

a preciza condițiile de pace, cât știm noi, lucrul cel dintâi și cel mai esențial la încheierea ori cărei păci? Nici măcar o aluziune oricât de vagă nu se găsește în toată vorbăria asta prolixă, grandilocventă și goală de idei noi, o aluziune, dela care plecând, am putea urzi unele combinații mult-puțin probabile.

Avem în schimb indicații destul de precise și categorice asupra laturii celeilalte a tratatului de pace propus de contele Tisza: toți «agitatorii» vor fi urmăriți cu asprime draconică. Tisza a declarat pe față că este cu desăvârșire nemulțămît de felul cum până acuma s'a făcut prigonirea «agitatorilor». Tot ce ne promite el pozitiv este numai o înăsprire și mai sălbatică a prigonirilor, deși chiar după declarația unui deputat ungar, până acuma se venea în termen mediu tot pe două zile un proces de ațâțare!

Nu vedeți că e cea mai cinică și obraznică din câte trageri pe sfoară ni s'au propus vre-odată?

Ni se propune capitulația cu condiția de a preda cetatea cu oastea întreagă și de a se decapita toți generalii și șefii iar în schimb se promit armatei unele avantagii absolut incerte. Și toate acestea în ce situație? Când armata nu e sfărmată, generalii treji și rezistența plină de putere. Trebuie să fie cineva orb ca să nu înțeleagă că e vorba aici de o simplă tragere pe sfoară.

Este poate un fapt care ar putea duce în rătăcire opinia publică din România. E trecerea părintelui Mangra în tabăra guvernamentală și sprijinul ce acordă în special contelui Tisza. Nu este asta oare o tactică cuminte și plină de înțelepciune care ne arată...

Răspundem că mai întâi nici o concesione, oricât de însemnată nu ar putea răs-

...și așteptau el moare... Un țaran mai prostănac aduce un târg trei hârtii de câte o suia de lei, copilășul le vede, se joacă cu ele și le aruncă în foc; de necaz tatăl său apucând toporul de coadă i-a rețezat capul ca la un pui de găină; mama copilului moare de supărare și țaranul se spânzură de grindă... Un poet se spânzură «cu beteala de nuntă a Suzanei»... Un popă se întoarce dela oraș și de la vânătoare și tocmai când era să se urce în sanie, să plece mai departe, caii iau vânt și popa rămâne pradă haitei de lupi... («Deodată se aud urlete din spre pădure» — scrie Adam!)... Și într-o scenă de dragoste, în care toate se petrec în ordine și autorul ne pregătește pentru momentul suprem, se întâmplă că tocmai când li apucasem mâna și mă plecaser să-i sărut gâtul alb, se aude dintr-o odaie vecină un țipet speriat de copil deșteptat... Să fi văzut atunci ce trezire stranie s'a făcut în femeia aceea!

Vedeți câte ghinoane sânt în lume? Să fii tu mână și să nu poți fugi ca trenul! Să fii tu îndrăgostit și tocmai în momentul psihologic să țipe copilul amantei și să-ți aducă decepții! Apucătura aceasta este așa de mărunț în procedările unui scriitor și atât de stângace, încât îl categorisește pentru totdeauna. Întâmplările aceste singulare n'au ce căuta în artă.

Prozatorii noștri au luat în timpul din urmă obiceiul de a scrie mai mult și poate și din această cauză se simte mai adânc lipsa de subiecte mai originale. Mulți dau năvală la povestiri cu un caracter mai anecdotic, de care însă orice crâmpci de viață sufletească este străin. Și prozatorii noștri să bage bine de seamă că, dacă într'adevăr talentele cele mari reușesc să îmbrace în haină artistică orice clipă, orice subiect neînsemnat, talentele cele mai mici tocmai în subiecte mărunte se compromit și se uzează. Accidente de aceste, pline de ghinion, sânt cele mai indicate de a usurpa o reputație.

cumpăra desființarea partidului național, organul vieții noastre politice. Am arătat apoi cât sânt de vagi și absolut problematice concesiile contelui Tisza. Și-apoi, odată partidul național desființat, cine ar putea controla realizarea și aplicarea cinstită a acestor concesiuni? Câțiva deputați guvernamentali, aleși din grația guvernului și dato rindu-și mandatele bunăvoinței sale?

Nu, e o socoteală atât de simplistă și ușoară, încât ar trebui să credem că contele Tisza și ceilalți cărmuitori ai Ungariei sânt niște copii naivi și prostuți, ușor de păcălit. Și e atâta ușurință și lipsă de prevedere într'ansa, încât nu putem admite buna credință și bunele intenții ale celui ce vrea să ne câștige pentru ea, mai ales când acest om e un om politic atât de experimentat ca un Vasile Mangra.

Repetăm că intenția mărturisită pe față a contelui Tisza e nimicirea și înlăturarea partidului național și în munca sa de destrucțiune el nu a găsit decât pe un singur om care să-i dea mână de ajutor: vicarul Vasile Mangra.

Ori cine a înțeles la noi intenția asta. Acesta e motivul faptului, altcum puțin explicabil, că Vasile Mangra, odinioară idolul mulțimii, nu a putut să ducă cu sine pe nimeni în tabăra lui Tisza, afară de câțiva oameni decăzuți, supuși jurisdicției sale din ținutul românesc cel mai lipsit de conștiință românească, Bihorul. Ei nici până acuma nu se sfiau a-și mărturisi pe față tradarea și nu pot fi deci socotiți drept un «câștig» pentru guvern.

Pentru opera asta mișelească contele Tisza vrea să dobândească sprijinul înaltului cler românesc. De aici apelurile sale desperate și prin măguliri și făgăduinți ajutorul împotriva partidului național. Singurul răspuns pe care l-a primit până acuma însă e declarația atât de bărbătească a P. S. Sale episcopului de Caransebeș care a declarat că *partidul național e reprezentantul legitim al intereselor poporului românesc*.

Am crezut că toate acestea sânt știute și în cercurile oficiale și în redacțiile presei guvernamentale din București. Este dureros că s'a putut șovăi fie și o clipă și ne bucurăm că s'a revenit în cele din urmă, cum arată comunicatul «Secolului».

Ne bucurăm de faptul acesta, căci altfel vocile presei oficioase ar fi fost invocate de contele Tisza și uneltele lui drept un mijloc de propagandă contra partidului național. România nu poate avea însă decât simpatii pentru lupta noastră și acei ce o conduc, iar un guvern care ar aproba nimicirea partidului național, ar săvârși cea mai mare crimă contra intereselor mari și veșnice ale neamului românesc întreg și ale României însăși.

Contele Tisza și «moderații» români. Clericalul «Aikotmány» publică în numărul său de ieri părerea unui «cunoscut conducător al românilor patrioți și bărbat de încredere al înaltului cler român gr.-ort.» — despre discursul contelui Tisza.

Părerile aceste nu sânt decât o nouă prostituție politică a așanumiților noștri «moderați», asupra cărora discursul contelui Tisza a făcut o impresie favorabilă. O singură învinuire li aduc contelui Tisza: că nu vrea să accepte serviciile

«moderaților» — gata pentru orice stea de vorbă cu ei.

Iată ce spune «bărbatul de încredere al clerului român gr.-ort.»:

«Cea mai mare piedică a acțiunii noastre din principiu se opune înființării unui partid moderat, — cu toate că dacă nu se va înființa un astfel de partid, vor lipsi cadrele între cari democrații ale românilor s'ar putea stringe mai ușor țară. Pe semne contele Tisza a scăpat din mintea de mare importanță că — domnia noastră publicat anul trecut — acest partid nostru publicat anul trecut — acest partid pe bază națională ar avea numai o importanță de sine, pentru că îndată după constituirea sa la partidele regnicolare și ar alcați în bloc cum îl alcătuiesc astăzi sașii.»

Părerile conducătorului «moderaților» sânt categorice și destăinutesc la un c'inea lor planul urmărit de moderatul unui partid român de tranziție care apoi în careva partid unguresc să de sfoară.

Nu săvârșim o mare, indiscreție când că acest «cunoscut conducător al moderatului bărbat de încredere al înaltului cler gr.-ort.» e dl Dr. Emil Babeș.

Ce zic prelații noștri români gr.-ort. nuaștile noi ale «bărbatului lor de încredere»

Un ziar unguresc despre curvatură St. C. Pop. Un ziar unguresc, mai mult de partide, *Pesti Napló* scrie următoarele: Pop, timp de mai multe ceasuri a înșirat mirile naționaliștilor. Prolixul orator a avut un sfert de ceas în care camera simțea că nu se poate apăra de învinuirile acestor pat cu abuzurile electorale de necrezut vernului și ale administrației, iar în concluziilor sale revolta și indignarea a expulzările din stânga. Pop a cerut delegații misiuni parlamentare pentru doborârea rilor electorale. Dorința asta însă produce

Ar fi de prisos să mai adăugăm de orice comentariu.

Agitații ucraine. Citim în «Patria» năuți: Din Frasin primim știrea că agitații în această comună numai cunoscașe cretarul comunal jidan a compus listă de catastrul național în așa fel încât alina Frasinul a aflat acest puchios numai de române. Agitatori ruțeni cutreeră comisiuni de promisiuni că vor căpăta școală — Frasin n'are școală și putea avea de mult școală — dau de băut și ațîță mulțimea în comărilor. Se înțelege că jidanii din Frasin sânt stăpânii situației și ne asigură totdeauna vor să trăiască în pace cu noi ațătră conștră. Conducătorii satelor din împrejurime în ajutorul acestui sat periclitat.

Țară guvernată pe baza votului sat. Vineri s'a închis în Karlsruhe de școală a marelui-ducăt Baden, în care biserical, alcătuit din partidul liberal, național social-democrat au dus o luptă plină de împotriva blocului reacționar al clericilor și servatorilor. Dieta a introdus o seamă de reforme democratice cari au fost primite în țară cu cea mai mare simpatie.

Ministrul v. Bodman, luând cuvântul dința din urmă, a răspuns celor cari cer aceste reforme o menajare primejdii social-democraților: «Să nu ne temem atât de social-democrați, ci să primim cooperare. Trebuie să l combatem când atacă ordinea de stat, dar în fond e o mișcare de mare importanță.»

Semnificativ e că principiile moștenite de președintele Camerei seniorilor, a aprobat răspuns al ministrului, declarând că în egalității voturilor va vota pentru proiectul liberal.

Marele ducăt Baden e una dintre țările votul universal e introdus fără orice rezerve de însemnatate.

Situația românilor din Ungaria

Sopri titlul acesta ziarul »Reichspost« din Viena publică un interview pe care redacțiunea ei l'a avut cu d. Dr. Teodor Mihaly, membru al clubului deputaților naționali în Camera ungară.

Acest interview e un răspuns la un articol publicat de ziarul »Neue Freie Presse« din Viena, articol plin de informațiuni tenace despre luptele și chestiunea națională. E în acelaș timp expresia opiniei generale că rezultatul negativ al campaniei electorale nu poate fi numit nici înfrângere și nici dezastru, pentru că numai mică parte ni-se poate atribui nouă vina pierzaniei.

În rezumat, declarațiile domnului Mihaly:

Cu cea mai mare indispoziție am citit articolul publicat în »Neue Freie Presse« și a trebuit să mă simt foarte mult că, un ziar bine informat e în stare să se prezinte cu astfel de imposibilități asupra situației românilor din Ungaria, înaintea publicului. Poate a făcut-o ca să aducă serviciul publicului maghiar?

În ceea ce privește activitatea parlamentară din partea partidului național român, eu am intrat în parlament pe baza programului tradițional al partidului nostru și ca să realizăm cele cuprinse în programul nostru, având în vedere cunoscuta încredințare a maghiarilor, cari n'uzuesc a realiza înțelegerea unui stat unitar.

Ungurii au declarat războiul pe față. În războiul din urmă, însă, am ajuns la un rezultat învingător, ceea ce dovedește și faptul că în zilele actuale numărul voturilor noastre a fost de 3 ori mai mare ca în alegerile anterioare.

Mal departe spune d. Mihaly că nu trebuie să se vorbească despre naufragiul politicii românești.

Puterea noastră nu stă în bunăvoința guvernului ci în popor care totdeauna ne-a fost credincios.

Se spune că slăbiciunea noastră s'a constatat în urma incidentului parlamentar, provocat de către d. Vaida.

Tot astfel pot întreba: oare Héderváry de ce nu l'a putut spăra la 21 Martie, când unii deputați au aruncat asupra lui cu călimăriile.

Ziarul din Viena amintește despre unele neînțelegeri cari ar fi izbucnit în conferința națională. Poate vă pot spune că toate hotărârile s'au votat cu unanimitate.

Cu privire la partidul moderat d. Mihaly a spus următoarele:

Răspunsul este foarte ușor, și mi-l ușurează și mulți discursul lui Tisza.

Guvernul maghiar nu vrea să știe de un partid al naționalităților sau de înfrângerea vre unui partid românesc, voind prin aceasta ca românii să intre în partidul guvernului, și să rețină la unicul mijloc de apărare al intereselor românilor.

Tisza dorește ca românii să aibă același soartă ca radicalii sărbi, cari după ce au intrat în partidul lui Justh, au fost numiți trădători.

Ceea ce se vorbește despre prelații noștri, nu este adevărat.

Contele Lonyai, Coloman Tisza și Desideriu

Szilágyi au încercat să înduplece pe protopopi să intre în serviciul guvernului, dânsii, însă, au refuzat categoric, deoarece n'au nici o influență asupra populației. În ce privește atitudinea lui Mangra, aceasta este indiferentă pentru mine, deoarece el nu va avea partizani. El nu va reuși să aibă vre-o influență asupra populației române.

La întrebarea ziaristului, ce speranță are pentru viitor, d. Mihaly a răspuns: În viitorul îndepărtat pun speranțe, deoarece nimeni și nici odată nu s'a distrus un popor, nu l'a răpît caracterul național, biserica, limba și cultura.

Nol săntem pregătiți pentru orice eventualitate, deoarece Tisza a declarat războiul pe viață și pe moarte. Eu sânt dispus să închei pace, însă pacea să fie cinstită.

Acum 30 de ani tatăl contelui Tisza ne-a amenințat că ne va stîrpi cu totul de pe fața pământului, și cu toate acestea noi a um săntem mai tari.

Contele Tisza trebuie să se gândească la aceasta.

Cuvântarea dlui dr. Șt. C. Pop rostită în ședința camerei dela 16 Iulie.

În ședința de Sâmbătă d. Dr. Șt. C. Pop, deputatul Șiriei, a rostit un lung discurs, drept răspuns la cuvântarea contelui Tisza. D. Pop a vorbit timp de 2 ceasuri și mai bine. Cuvântarea asta a făcut impresie foarte adâncă. Timp de sferturi de oră camera a stat, după spusa unui ziar unguresc, sub impresia lor zdrobitoare și a avut sentimentul rușinos că nu se poate apăra de acușările de gravitate.

În preambulul discursului d. Pop a spus:

»D. Pop a rostit un lung discurs, drept răspuns la cuvântarea contelui Tisza. D. Pop a vorbit timp de 2 ceasuri și mai bine. Cuvântarea asta a făcut impresie foarte adâncă. Timp de sferturi de oră camera a stat, după spusa unui ziar unguresc, sub impresia lor zdrobitoare și a avut sentimentul rușinos că nu se poate apăra de acușările de gravitate. În preambulul discursului d. Pop a spus: D. Pop a rostit un lung discurs, drept răspuns la cuvântarea contelui Tisza. D. Pop a vorbit timp de 2 ceasuri și mai bine. Cuvântarea asta a făcut impresie foarte adâncă. Timp de sferturi de oră camera a stat, după spusa unui ziar unguresc, sub impresia lor zdrobitoare și a avut sentimentul rușinos că nu se poate apăra de acușările de gravitate.»

Cuvântarea contelui Tisza ne-a schimbat însă hotărîrea. Dânsul a ridicat în ședința de Marți o chestiune care nu este atinsă nici în mesaj nici în proiectul de răspuns la mesaj al comisiei parlamentare, e așa z'isa chestiune națională.

Toată lumea a fost mirată cum a ajuns chestiunea asta în felul acesta neașteptat și subit, deși ea nu-i atinsă nici de mesaj, nici de răspunsul la mesaj. Dar, cercelând cauza acestui procedeu, toată lumea a făcut încheierea că e vorba de o veche apucătură a tacticii guvernamentale. E tactica tuturor guvernelor de a introduce în discuție o materie menită de a da alt curs atențiunii publice, în clipe când bănuiește că țara le va chema la răspundere. Și apoi chestia națională a fost pentru toate guvernele, mai ales pentru cele liberale un fel de țap emisar, Prügelnabe, adică noi am fost buni de bătaie de câte ori ele aveau o răfuială cu opoziția un-

gurescă. Chestia asta a fost totdeauna pusă drept gogoriță pentru a speria și potoli opoziția, de câte ori guvernele doreau să scape de datoria răspunderii.

Domnilor, în felul cum contele Tisza a pus chestia în discuțiune, ea nici nu e actuală — precum voi avea onoarea de a dovedi. Dânsul stabilește de o parte teza cu termeni puternici, în cuvinte tunătoare, precum că ce trebuie făcut contra ațîțătorilor și se crede chemat a face asta, dar în acelaș timp el declară că în partea cealaltă a soluțiunii, nu se crede răspunzător și cere să o deslege acel cari se află la guvern în situație răspunzătoare. El a ridicat și a pus valorile în mișcare, dar nu a arătat și mișcarea în care ele trebuie să se scurgă.

Dați-mi voie, d'lor, să mă ocup în mod obiectiv cu chestiunea asta și să arăt amănunțit cât de greșite sânt temeliile pe cari contele Tisza a așezat expunerile sale.

Nu va fi greu să arăt asta. Voi lua istoria documentară în mână și voi utiliza lucrările pe cari le invocați atât de des. Voi invoca constituția alcătuită de Insuși Deák și marii săi colaboratori. Vă veți încredința că contele Tisza greșește dacă tăgăduiește dreptul de existență al partidului național și că este greșit contele spunând că chestiunea trebuie delegată prin o poimană dată nemaghiarilor și că chestiunea se poate deslega în mod unilateral, fiind nemaghiarii zdrobiți politicește (*Protestări în dreapta*). Vă voi dovedi, d'lor, cu cuvintele contelui Tisza că a făcut asemenea declarații.

Németh Károly: Interventiri!

Șt. C. Pop. Nu mă voi îndelețnici cu istoricul chestiunii de naționalitate, dar voi stărui asupra părții ei de actualitate mai ales din vremile de după 48. E știut că diploma de Octomvrie recunoaște pe românii din Ardeal ca națiune. Vă pot-tesc, d'lor să citiți expunerile lui Deák Ferencz despre Ardeal, scrise pe timpul când a fost vorba de votarea legii despre alipirea Ardealului la Ungaria.

În zilele noastre, când se vorbește de alipirea Ardealului la Ungaria, românii din Ardeal nu vor vota legea Ardealului se va vota, atunci — lucru foarte firesc — legea asta va garanta toate drepturile lor câștigate și anume nu libertatea lor individuală numai, ci și cea națională. (*Mișcare*).

Iar dacă aceasia nu s'ar realiza, starea dela 1853 rămâne în picioare și ei sânt recunoscuți ca a patra națiune (*Mișcare*). D'lor au toate datele necesare la îndemână și dacă doriți să le controlați, poștiți, căutați în biblioteca camerei, unde se găsesc toate.

După aceste declarații liniștitoare s'a săvîrșit alipirea Ardealului și după aceste principii s'a procedat la creierea legii de naționalitate. Citiți, vă rog, discursurile parlamentare rostiți în parlament înainte de votarea legii și vă veți încredința că Deák și Eötvös au conceput altfel soluțiunea chestiei naționale, decât Dv. d'lor deputați. Aici s'a rostit însă un cuvânt, din partea deputatului Issekucz Gyözö, cumcă națiunea politică ungară e identică cu națiunea etnică unguerească. Dânsul a tăgăduit că națiunea politică ungară cuprinde naționalitatea unguerească, precum și naționalitatea românească, sârbească, slovacă etc. Și unguurii formează o naționalitate, după expunerile lui Deák. (*Mare sgomot și protestări în dreapta și în stînga*).

Németh Károly: Și românii sânt membrii națiunii ungară.

Șt. C. Pop: Legea asta a fost așezată pe baza egalității de drepturi și asta s'a exprimat și în titlul ei: »Despre egalitatea de drepturi a naționalităților«. În cuvântarea sa, Deák Ferencz a arătat că și cari sânt avantajile garantate în lege pentru unguuri și arată mai ales avantajile de limbă. În cursul discuției pe articole, când a

Gulere și Manșete.

Numai calitate bună. Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi

vorbit despre întrebarea limbii a dat de asemenea asigurări naționaliștilor, spunându-le că progresul democrației, al civilizației și modernizarea generală a vieții va aduce reforma procedurii orale, imediate și va aduce curțile cu juri și atunci procesele se vor judeca în limba naționalităților respective.

Aceasta-i geneza legii de naționalitate în urma căreia în anii 1868-69 și 1870 dispozițiile acestea s-au și aplicat, congregațiile dela comitate au adoptat limbile nemaghiarilor ca limbă de protocol, la judecătorile de prima instanță procesele se judecau în limba naționalităților respective, până când în anii 1873-74 a venit o nouă epocă care a făcut *tabula rasa* în domeniul justiției și au venit una câte una și celelalte legi cari au desființat aceste dispoziții salutare.

Vă întreb, domnilor, dacă recunoașteți că legea 44 din 1868 este o lege fundamentală și că ea e rezultatul unui acord între Suveran și cei mai buni bărbați de stat unguri, ca o recompensă pentru drepturi pierdute de români prin alipirea Ardealului, vă întreb din nou este cu putință de a desființa și aboli legea asta prin circuli și prin alte legi? (*Glasuri din stânga: Prin alte legi, da!*)

Șt. C. Pop: Legile fundamentale nu e obicei să le scoți din uz. (Voci în dreapta: *Nu sânt legi fundamentale!*), dar dacă da, de ce nu o desființați? De ce nu recunoașteți că e scoasă din vigoare? Dimpotrivă, de câte ori voiți să vedeți cât de fericite sântem noi naționalitățile din Ungaria, vă referiți la legea aceasta. (Zgomot în dreapta). La ea se refer publiciștii D-voastră: naționalitățile calomniză, dovadă legea aceasta eare se execută în toate amănuntele ei! — Aceasta o spune și contele Malláth în opera sa «Res hungarica». Străinătatea trebuie îndusă în eroarea că această lege se execută, deși nu e așa!

O voce (în centru): Du-te în Basarabia!

Șt. C. Pop: Eu rămân! Intre noi sânt mulți, a căror familii și-au câștigat mari merite pentru patrie.

Contele Tisza încearcă să dea acțiunii sale un bărbățiu. Bărbați cu nume mare, cari ocupau poziții înalte în viața publică, atât în urma averii cât și în urma științei lor, în repezite rânduri și-au dat osteneala să rezolve chestiunea aceasta, dar nu s'a găsit nici în sânul partidului liberal un singur deputat național care să nu fi pus în fruntea postulatelor executarea dreaptă și loială a legii naționalităților. Mă refer numai la Iosif Gal și răposatul Miron Romanul. Acțiunea lor a fost aprobată și de ministrul președinte de atunci, Coloman Tisza, dar numai cu vorba, nici odată cu fapta. N'a făcut niciodată nimic, ca acțiunea aceasta să fie îmbrățișată în mod serios.

Cum ni-se prezintă după toate aceste contele Tisza? Afirmă că partidul național a eșit din luptă înfrânt și că acest partid grozav, a perit de pe suprafața pământului. (Sgomot. Voci în dreapta: Agitatorii!) Afirmă că a sosit vremea să ne înțelegem și să stabilim condițiile; prima condiție e înăsprirea codului penal. (Aprobări în centru.) Intre D-voastră, domnilor, sânt și juriști cari știu ce va să zică agitația, cari știu cât de elastică e noțiunea această. Și contele Tisza vrea să înăsprească codul penal! Alții, înaintea mea, au spus cu mai multă competență că pe această cale nu se pot tămădui relele. O spune însă însuși contele Tisza când afirmă în altă parte a discursului său: «Iar chestia aceasta nu se poate rezolvi prin mijloace de forță; această chestie se poate rezolvi numai prin înțelegerea sufletelor și a inimilor.»

O voce (în stânga): S'a adresat bunului popor!

Șt. C. Pop: Poporul acesta bun vi l-am lăsat vreme de 30 de ani. Vă întreb acum: Ce ați făcut pentru el și cu el?

Cuvintele din urmă ale contelui Tisza dovedesc că s'a speriat și el de leacul pe care l-a recomandat nouă tuturor. (Sgomot).

Domnilor deputați, dați-mi voie ca eu care am luat parte activă în mișcările naționale și cunosc bine și societatea ungurească; ca unul care am umblat totdeauna și voi umbla și în viitor pe calea dreaptă, să citez un ministru din vremea procesului memorandumului. În acel proces au fost im-

plicați 25 de bărbați, elita societății românești, și la desbaterea lui în Cluj a asistat aproape 40.000 de români, bărbați despre cari nu se putea spune că sânt agitatori ordinari. Intreb pe cei cari își aduc aminte de acest proces, dacă străinătatea a aprobat acest proces? (Sgomot). Oare noi am calomniat Ungaria sau acest proces a dovedit lumii că în Ungaria, sânt stări nesănătoase? (Mișcare). Mulți, prea mulți au numit acest proces o nenorocire.

Și nici n'a avut vre-uu efect. Dimpotrivă. În fatoliul ministerial dela interne ședea atunci Hieronymi care, după proces, a făcut un turu prin Ardeal, dar în toate cercurile a fost primit cu cea mai mare răceală. Și să-mi dea voie contele Tisza să declar că și noi avem mândrie națională, că trăim în această țară ca popor cinstit, muncitor și credincios și am apărat această țară alături de D-voastră (Voci: țara ungurească!)

Repet, domnilor, după procesul memorandumului ministru Hieronymi a pornit în Ardeal ca să împace țara și atunci i-a venit ideea că acest comitet și partid resistent trebuie desființat cu interpretarea rabulistică a legilor. Pe ce bază de drept ar fi putut-o face? Dela 1861 încoace, ba chiar și în 1848 au fost deputați români cari au luat parte în luptele pentru independență — și ungurii întotdeauna au recunoscut dreptul de existență al partidului național român. Chiar și mai mult, în 1869 când românii discutau pasivitatea, însuși Deák Ferencz a zis atunci (citează): «Aș socoti ca mare nenorocire dacă românii n'ar lua parte la alegeri, pentru că numai în frățescă înțelegere se pot rezolvi marile chestiuni și nu vreau ca din acest parlament să lipsească o singură parțică a constituției». (Aprobări în dreapta).

Telegdy József: Și noi o spunem aceasta!

Szász Károly: Și Tisza o spus lucrul acesta!

Șt. C. Pop: Deputații aceia erau deputați ca și noi, cu mica deosebire că erau și mai intransigenți și mai radicali în cererile lor naționale. Am socotit că e nevoie să stăruiesc pe lângă aceste amănunte, fiindcă contele Tisza a voit să să bătorească înfrângerile noastre, apelând la toate partidele să se ridice de asupra vederilor mare, după evenimentul fericit că agitatorii și partidul național s'au întors din campania electorală înfrânți.

Noi cești de aici sântem deputați aleși conform legilor. D-voastră veți ști că noi n'avem avere și nu dispunem nici de forțele ce ni-se atribuie.

Mártonfy M: Dar băncile?

Șt. C. Pop: Nu doresc ca d. deputat să aibă pe o zi măcar numai atâtă cât am primit eu viața întreagă dela bănci. Chiar unul dintre deputații care șade în mijlocul D-voastră a afirmat într'un studiu al său că eu, în calitate de jurisconsult sau director al unei bănci din Arad, aș fi primit miș de coroane, în vreme ce eu niciodată n'am fost nici jurisconsult, nici directorul vreunei bănci. Iată cum sântei informați și totuși nu vă sfiți a vă referi mereu la băncile noastre.

Înalt de toate dați-mi voie să resping o acuză gravă, ce ne aruncă în față contele Tisza, când ne adresează cuvintele (citează) «...ca-i vor să dovedească această credință specifică păstrând pentru națiunea maghiară ură și urzind împotriva ei comploturi și asasinat murdare» (Voci: Are dreptate! Voci în dreapta: Nu la adresa D-v. le-a zis!)

Dați-mi voie, apostrofările aceste ne-au fost adresate nouă!

Domnilor deputați, citatul acesta vă va spune că noi cu drept cuvânt respingem aceste cuvinte. Protestez împotriva lor cu toată energia; protestez în numele soților mei de luptă din parlament, în numele celor cari au candidat la alegeri, și în numele întreg poporului românesc. (Mare sgomot. Strigăte în dreapta: Cine te-a în-sărcinat?)

Cuvintele acestea sânt o provocare declarată și nu vor putea promova acțiunea de înțelegere. Cel care afirmă astfel de lucruri nu poate să voiască binele statului ungar (sgomot)! Cel care judecă evenimentele nepreocupat, va găsi în alegerile recente o categorică desmăștiare a acestor afirmații. Noi am pus candidații în cercurile în cari aveam majoritatea. Dar în ce privește cercu-

tile cu minoritate românească, spus-am că noi alegătorilor români, să nu voteze cu candidații unguri? Nu, domniilor deputați. În manifestația noastră electorală am spus că în cercurile unde n'avem candidați români să voteze cu candidații cari doresc democratizarea Ungariei și tăbăcirea cerea votului universal egal și secret (Mare sgomot în dreapta).

În cursul alegerilor am arătat că am spus chiar și partidul care din punctul de vedere al Vienei e considerat ca cel mai radical. Și în toate aceste, dumneavoastră condamnați și judecați. Pe de-o parte ne învinuiți că sântem iredentiști, pe de alta că facem ochi de Viene!, — cu toate că reprezentanții națiunii ungurești au încunjurat Viena aceasta cu zid chinezesc încât cu greu mai poate să bate cineva până acolo (Iaritate). Să spunem chiar, prin urmare, și tot n'am putea țese la Viena.

Noi, pentru a nu ne expune învinuirii că urim pe unguri am sprijinit toate partidele ungurești (Iaritate) și — durere — am spus pe alocuri și membrii partidului guvernamental (Iaritate) (mot în dreapta). Repet cu durere, pentru că în ciuda ordinațiunii dlui ministru Hieronymi dispunem de-o organizație disciplinată și alegătorii noștri execută îndrumările ce le primesc.

Am sprijinit, dară, partidul independent și am sprijinit chiar și candidații cu principii democratice al partidului guvernamental (Iaritate) ca nimeni să nu se poată învinui că noi luptăm pe unguri (Iaritate). După experiențele trecutului, supt coalițe, a fost legitimă năzuința noastră de a sprijini acele partide, despre cari eram convinși că aderă la votul universal și vor da de ajutor la rezolvirea marilor chestiuni care trebuie să ne preocup pe toți. Noi n'am înțeles carteluri cu nimeni și n'am avut nici o îndrăzneală asupra persoanelor pe cari să-i le sprijinim. Noi am procedat sincer și n'am avut în vedere decât binele țării.

Nu e drept că noi am fi aruncat în popor mântă urei. Mă refer la toți candidații și cine a auzit ca vreunul dintre noi să fi agitat împotriva ungurilor? Da, am agitat împotriva ungurilor, dar nu împotriva sistemului care ruinează Ungaria și cetățenilor le dă totolagul pribegiei, am agitat împotriva sistemului corupt cărui voim să-i punem capăt cu ajutorul poporului unguresc.

Contele Tisza a făcut tot ce i-a stat în putință ca să ne învingă (Sgomot). A triumfat și ne-a învins. Vă întreb însă, domnilor deputați: Cine a avut dreptate în lupta aceasta? Cu armele care ni-au doborât fost-am oare câștigat? La întrebarea aceasta d. cavaler ne-a răspuns: aș fi fost imbecil, dacă aș fi fost cu rezervă la alegerea a marilor împotriva D-voastră! (Sgomot și vociferări în dreapta). Răspunsul acesta expied toate. Ne au doborât prin volnicii, ne-au asuprit alegătorii pe vremea campaniei și i prigonesc acum.

Csuzy Pál: Ce ați făcut la Făgăraș?

Șt. C. Pop: Eu singur am denunțat mai bine de 40 de cazuri în cari jandarmeria în mod ne-selesc au schingiuit poporul.

Farkas Pál: D-ia ai fost ales cu mâna!

Șt. C. Pop: Nu despre cercul meu e vorba!

Csuzy P.: Ce ați făcut la Făgăraș?

Șt. C. Pop: Noi nu sântem învinși, pentru că noi contele Tisza a învins, ci volnicia și terorismul cari au pătat cu acest prilej și autoritatea statului ungar. Nu e nevoie ca eu să le spun aceste străinătăți; sânt și între D-voastră destul cari ar avea ce să povestească despre aceste alegeri și dacă ar fi sinceri ar mărturisii că la alegeri ca cele de acum n'au mai avut loc în Ungaria.

Contele Tisza crede că va rezolvi chestiunea naționalităților înlăturându-ne pe noi și afirmând că nu noi sântem adevărații reprezentanți ai poporului; ne prezintă ca pe niște deputați cari numai în urma unei întâmplări norocoase am ajuns în parlament: azi am venit și mâne plecăm, și apelează la elementele așezate, la clerul înalt și la cărturarime. Are voie s'o facă, noi nu-i sântem în cale. Să nu uite însă contele Tisza că biserică

națională gr. ortodoxă și gr. catolică sânt bi-
naționale; să nu uite că aceste biserici au
tradiții; că în fruntea lor au muncit oa-
și venerați și că clerul nostru înalt niciodată
se va preta la înfrângerea intereselor na-
ționale. (Mișcare. Voci în dreapta: Nici nu
națională.)

Să face bine contele Tisza dacă nici nu-l-ar
trăguta pe prelași în șirul luptătorilor. Să ră-
mână pe tronul lor curat, să rămână în cercul
de activitate, muncind pentru promovarea
religioasă și morale a poporului. Ince-
puștii lor sufletești. Să nu se amestece
politică, pentru că politica e o meserie ingrătă
pentru cel ce vrea să fie reprezentanți
intereselor ai poporului lor. Să lăsăm prelații pe
amvon și în școală. (Aprobări vii în dreapta).

În partidul guvernamental descopăr anu-
m de contradicții (Contestări în dreapta). Văd
curențe puternice: văd adevăratul liberalism,
înclinat spre democratizarea Ungariei și văd ele-
mentul reacționare. Nu numai eu fac diagnoza a-
ceiași ci au făcut-o și alții, o puteți face și d. v.
contradicție voi țintui numai decât. Nu e vorba
de reforma electorală ci de reforma codului pe-
nal care privește procesele de agitație. D. mi-
nistrul de justiție e de părerea — sau cel puțin
câtărisit până acum părerea aceasta — că
nu se pot publica articole agitatorice cari nu
au urme; că de multe ori articolele ace-
ste sânt eluxul unei juste și legitime revolte.
pentru a da dovadă despre ideile sale libe-
re, a casat o serie întreagă de procese de presă.
Acum vine contele Tisza și afirmă că nu sânt
destul de severi și că trebuie să reformăm
codul penal înăsprindu-l și lărgind cadrele agi-
tației și asupra invitărilor la întruniri și a înșiși
întrunirilor. În chipul acesta am ajunge încât ro-
ta ochilor ar putea fi considerată ca agitație
și să se aresteze și să se închidă alor doi oameni
pe stradă. Pe baza aceasta statul ar avea puțința
de a putea să încalce agitatoriile când i-ar plăcea.
(Sgomot).

Ca drept curent de opinie firma că par-
tidul guvernamental are o idee v. u de gravitate
universal mulți au declarat, asemenea con-
te Tisza, că nu vor vota universal și alți mulți
deci că i vor în mod sincer,

Kelemen Samu: Tot asemenea contele Tisza
stă în minunea (haritate. Sgomot în dreapta).

St. C. Pop: Să nu vă mirați, deci, dacă noi
nu ne știm dumiri asupra partidului guverna-
mental. Vrem să știm alături de cine vom avea
muncim, ca să știm stabili responsabilitățile.

În ce privește chestia naționalităților, ne găsim
în fața alor două contradicții mari: d. mini-
stru președinte mărturisește alte vederi ca d.
contele Tisza. Voci: N'a făcut nici o declarație).
Eu știu că a făcut, Când a intrat în tratative
cu președintele partidului nostru n'a fost atât de
sămpăcat față cu noi, cum a fost aici contele
Tisza.

Polónyi Géza: Ați cerut 15 mandate:

St. C. Pop: Contele Tisza, ca să cucerească
simpatia pentru politica sa de naționalitate, deși
nu oferă nici o soluție serioasă, se aventurează
în sfera politicii de mare putere și găsește le-
gături strânse cu istoria universală și ajunge la
concluzia că existența Ungariei e o chestie de
existență pentru statele din Orient și că inde-
pendențelor e tot atât de importantă pentru
Ungaria, ca și libertatea și independența
pentru statele din Orient. Admit lucrul
acesta, însă dacă voim să ajungem la concluzii
logice să nu pierdem din vedere evenimentele
istorice. Când vorbește despre politica de ex-
pansiune a dinastiei habsburgice și se oprește
la câteva momente din epoca lui Carol I, Ma-
ria Terezia și Iosif II, — cred că pornește din
premise false. Epoca de atunci, cum înțeleg vea-
cul al XVII-lea a fost preocupată de alte idei și
experiența habsburgică pe-atunci era socotită ca pro-
tecție popoarelor din Orient împotriva muzul-
manilor (Sgomot în dreapta).

Imperiul habsburgic n'a fost călăuzit de idei de
pacifism și înainte de toate nu e adevărat că po-
litica aceasta de expansiune s'ar fi născut în su-
ferința poporului unguresc, pentru că opinia publică
ungurescă era potrivnică chiar și ocupației. Di-
nastia habsburgică și-a pierdut însă marea influ-
ență ce-o avea asupra Orientului, unde multă

vreme a fost protecția creștinătății. Vă atrag
luarea aminte asupra congresul slav care a avut
loc la Sofia, unde congresiștii au peregrinat la
monumentul țarului Alexandru pentru a-l slăvi
amintirea. Datele aceste nu se prea împacă. Ad-
mit bucuros că Ungaria a avut simpatii pentru
România, dar socot că tot atât de adevărat e că
și România a nutrit aceleași simpatii pentru Un-
garia. Vă aduc aminte numai de vremile după 48,
când 4000 de unguri au emigrat în Moldova și
acest mic stat nu numai nu l-a extradat guver-
nului austriac, ci le-a dat și leafă, făcându-le cu
puțință tratul.

Domnii deputați, concluzia firească e că
dacă România aceasta e liberă și independentă,
contele Tisza n'are dreptul să i tăgăduiască me-
ritul de-a și fi câștigat independența aceasta cu
prețul sângelui vărsat de mil de voivoci supt un
căpitan viteaz. Iar când după armistițiul dela Drina-
pole, s'a adus în discuție planul Rusiei de-a
i-se răpi României Basarabia în schimbul Do-
brogei, nici una dintre puterile signatara nu a
sărit într'ajutorul României, care voia să-și apere
drepturile chiar și cu arma. Și România cu toate
jertfele aduse, a trebuit să renunțe la integritatea
sa teritorială. Sfatul acesta i-l'a dat chiar și mo-
narhia austro-ungară (Sgomot prelung).

Preș: Liniște, domnilor.

St. C. Pop: Iată evenimentele istorice în ade-
vărata lor lumină.

(Stărsitul va urma).

Aplanarea conflic- tului româno-grec.

— Raport oficial. —

„*Ștefan*... statul Tra-
ian, d. maior C. Perle... prezintă
guvernului român următorul raport despre
satisfacția Greciei pentru...“

Îndată ce vaporul a fost ancorat și legat la
locul obicinuit, căpitanul portului... a venit
la bord și mi-a fost prezentat de guvernul nostru
din localitate, pe puntea superioară a vasului. In-
troducându-l imediat în cabină, mi-a exprimat
regrete pentru incidentul petrecut.

Am răspuns că voiu comunica aceasta guver-
nului meu și că pentru o mai mare fidelitate a
reproducerii termenilor în cari s'a exprimat îl
rog să repete cuvintele sale. Iată aceste cuvinte:
Je viens vous exprimer mes regrets et ceux du
gouvernement qui a déjà d'ailleurs, exprimé ses
regrets au gouvernement roumain pour l'incident
qui a eu lieu sur votre bateau; vous assurer
que les coupables seront punis, que dans l'avenir
la sé curité de vos bateaux sera garantie, et
que des faits pareils ne se renouvelleront plus.
După aceasta mi-a anunțat că în aceeași zi, de
dimineață, a fost prins dezertorul luat cu forța
pe pe vapor, dar că nu i s'a stabilit identitatea
și că vi fi adus la bord îndată ce identitatea sa
va fi stabilită; apoi a părăsit vasul.

După câteva minute a sosit la bord E. S, d-l
ministru plenipotențiar al Italiei, marchizul Car-
lotti, pe care l-am primit cu toate onoruriile cu-
venite ridicând pavilionul italian la catarg. Pe
când mă întrețineam cu E. S., căpitanul portului
sa reîntors și mi-a spus că omul prins azi di-
mineață nu vrea să vorbească de loc, ast-fel că
nu i-se poate stabili identitatea, dar că se crede
că este dezertorul nostru. I-am propus atunci să-l
aducă la bord, unde va fi recunoscut de oamenii
noștri, ceea ce a și acceptat. La această nouă
intrevedere asistând marchizul Carlotti, căpitanul
portului, mi-a exprimat din nou și față de E. S.
regretele sale și ale guvernului elenic.

Puțin după aceasta dezertorul a fost adus și re-
cunoscut de echipajul nostru. Întrebându-l dacă
în adevăr el este Zisiade, dezertorul luat de la

bord acum patru săptămâni, mi-a răspuns imediat
că în adevăr el este. I-am comunicat atunci, con-
form ordinelor d-v, că este liber la bord, liber a
debarca unde va voi afară de Pireu și că în fine
chiar în țară va fi liber.

După aceasta ministrul Italiei și căpitanul
portului au părăsit vasul pe rând, iar noi am ri-
dicat ancora și am plecat la ora 12 jum. ziua,
terminând ast-fel misiunea ce ni s'a încredințat.

Pe când mă aflam încă în portul Pireu, am
auzit că dezertorul Zisiade ar fi fost bănuțit ca
pârtaș la o crimă comisă în timpul șederii sale
în Grecia. Nici căpitanul portului, nici vre-o altă
autoritate elenică nu m'au încunoștințat însă
despre vre-un asemenea fapt.

Dezertorul a debarcat la Constanța.

Comandantul vaporului
»Impăratul Traian«

Presă României despre dis- cursul contelui Tisza.

Părerea dlui Iorga.

Sub titlul *Discursul cel »mare«* al lui Tisza,
d. Nicolae Iorga scrie în »Neamul Româ-
nesc«:

»Tutorul guvernului unguresc, Tisza, a vorbit
în cameră pentru a lovi în naționalitatea româ-
nească și a lăuda statul român. Ba chiar s'a
oferit să ne garanteze existența dacă i am sacri-
fica existența frașilor noștri.

»Mulțumim. Noi vrem altfel. Vom păstra exis-
tența noastră, și vom garanta prin deosebită abi-
litate existența frașilor noștri.

»La lui Tisza nu trebuie să se...“

»Nădăjduim că va fi satisfăcut. E cel mai mare
lucru pe care îl am putea să-lugă căbta cinsti-
te și ni-a făcut și atâta jaloș ce putem avea...“

L'Independance Roumaine.

Nu putem înregistra cu aceeași bucurie
cele ce citim în *L'Independance Roumaine*,
oficiosul francez al guvernului român, me-
nit să fie citit și în străinătate. Ziarul din
București face în articolul său de fond re-
zumatul discursului lui Tisza și numai pe
urmă, după ce citase pasajul în care el aduce
elogii înfloririi României continuă astfel:

Aceste aprecieri măgulitoare vor găsi fără îndoială
un răsunet la noi și d. Tisza e un om politic prea
serios spre a a fișa de o parte intransigentă ab-
solută și de altă parte un larg spirit de împăcare.

»Pester Lloyd« comentând discursul constată că
Ungaria ar putea privi cu mai multă încredere
desvoltarea ei politică și națională, dacă s'ar
reuși să se câștige devotamentul naționalităților
pentru ideia de stat unguresc.

Foiaia ungurescă adaugă că cetățenii de
limbă nemaghiară se vor bucura în cazul acesta
— bineînțeles — de mai multă libertate în cul-
tura vieții lor etnice și în cultura lor individuală.
Contele Tisza — mai zice confratele nostru, a
făcut opera de sămănător. Viitorul va arăta dacă
răsădul a prins în pământ și de va aduce roa-
dele nădăjduite.

Din parte-ne nu putem decât să privim cu
vie simpatie orice evoluție sinceră către politica
de loială înțelegere și de roditoare conlucrare
între statul unguresc și elementul românesc.

Informația »Secolului«.

Citim într'un ziar din București că articolul de
mai sus a fost desmintit de alt ziar liberal, mai
puțin oficios, de »Secolul«, Iată ce spune acel
ziar despre afacerea asta *Seara*:

»L'Independance Roumaine« și »Viltorul« au
publicat articole de mulțumire pentru preținsele
accente împăciuitoare ale discursului și pentru

asa zisele »Simpatii» ale maghiarilor față de România, deși Tisza declară categoric, că »politica maghiară ar fi scutul cel mai puternic al neamului românesc».

Până și un ziar guvernamental ca »Secolul» s'a alarmat de această atitudine nechibzuită a presei oficiale și în numărul său de astăzi publică următoarea informație:

»Credem a ști că în cercurile noastre politice hotărâtoare apelul pasionat al contelui Ștefan Tisza pentru »o împăcare vecinică româno-maghiară» a fost primit cu neîncredere».

De altfel se știa dinainte că dl Tisza va face acest apel și tocmai fiindcă se cunosc culesse discursului său, sânt îndoeți mară în privința sincerității apelului făcut.

Situația politică.

Demisiunea banului Croației.

Banul Croației d. Tomasich și-a dat ieri demisiunea. Intorsătura aceasta neașteptată a agravat mult criza croată. În cercurile guvernului unguresc se crede cu toate acestea că acțiunea croaților și a banului e o simplă tactică spre a storce concesiuni pentru croați. Se crede că croații vor să se justifice în fața alegătorilor dacă mai târziu vor ceda din pretențiile lor, invocând că au provocat o criză, dar că în ciuda nu au putut obține nimica.

E probabil însă că criza e serioasă și că coaliția serbo-croată vrea să provoace o criză din care să iasă biruitoare și înlăturând partidul »național» să ajungă singură în Croația.

Guvernul unguresc are intenția să înceapă obstrucția în cameră. D. Khuen a plecat la Ischl unde va fi primit de Suvoran și-i va raporta despre criză.

Din Cameră.

În ședința de azi, Luni, s'a continuat discuția la adresă. Au luat cuvântul deputații populari Zelenyák János și Szmrecsányi György, cari amândoi au atacat guvernul și au înșirat o serie lungă de volnicii electorale.

Din discuția aceasta reținem un mic pasaj idilic caracteristic pentru tăria de principii ale deputaților unguri.

Szmrecsányi îl atacă pe inspectorul școlar Koszka Mihály, care sub guvernul coaliției a muncit cu același zel pentru candidații independenți, cași acum pentru candidații guvernului.

Voci (în dreapta): Cuminte om!

Pertzel D. (cătră Szmrecsányi): Și dta ai fost mai înainte liberal. (Haritate.)

Szmrecsányi: Da, am fost liberal, dar la alegerile din urmă am spălat pentru totdeauna rușinea de-a fi făcut cândva parte din partidul liberal. (Sgomot.)

Deputatul Szmrecsányi a vorbit până la orele 2. Ședința următoare va avea loc mâine, Marți.

Declarațiile contelui Andrassy.

Budapesta 18 Iulie. Conteul Andrassy a declarat unul ziarist că nu are de gând să intre în partidul guvernamental. Conteul nu-i de acord cu d. Khuen în privința chestiilor militare. De asemenea nu consimte cu el în punctul reformei elec-

torale, căci nu și-o poate închipui fără pluralitate, fiindcă în cazul acesta țara ar ajunge la pieire. Cu toate acestea, el nu va participa la discuția mesajului. Întrebat dacă are de gând să înființeze un nou partid 67-ist, a spus că de ocazitate nu a făcut nici un demers în scopul acesta.

Debandada ungarilor din Vârșet.

Budapesta, 18 Iulie. Președintele partidului național al muncii din Vârșet, Dr. Seemayer publică o declarație care oglindează supărarea și disperarea ce a cuprins ungurii la știrea că va fi a treia alegere la Vârșet. Iată declarația:

La știrea că Dr. Láng Lajos optează pentru mandatul din Dobrișin și că va avea loc a treia alegere la Vârșet, pangermanii au ridicat din nou steagul lor și au pus candidatura lui Heegn, pe când sârbi radicalii vorbesc de candidatura lui Barabás Béla. Comitetul executiv al partidului muncii se declară că în astfel de împrejurări dizolvat și dizolvă partidul local, neavând de gând să expuie pe alegătorii unguri la a 3 a sau a 4 a alegere și lasă terenul liber pentru pangermani și sârbi radicali chiar și în privința administrației municipale căci observă că guvernul nu acordă nici un sprijin acțiunii patriotice de acolo și arată aceiași indiferență ca și guvernele precedente.

Sufletul ungarilor de aici e plin de îngrijorare, căci valurile agitației pangermane vor cuprinde tot sudul țării, iar ungurii cu puterile lor nu se vor putea împotrivi acestei mișcări.

Călătoria artiștilor români în Bucovina.

Liciu s'a întors din Bucovina. S'a întors tot așa de modest cum plecase. Nu l-a știut nimeni când s'a dus și nimeni nu l-a știut când s'a întors, cu auxiliarii săi, așa de bine aleși, între cari a venit cu el un tânăr deosebit de glorioz și glorie vie și stăruitoare, vă rog, d-voastră toți cari credeți că talentul se pensionează, pentru ca me diocritatea să fie locuri prime! — care, e doamna Aristița Romanescu. Și-au luat locul cu toții în obișnuita viață din Regat, și nimănui nu i-a părut rău că la Gara de Nord nu așteptau societăți cu steaguri și coruri gata să înainte înmuri înaintea celor cari câștigaseră o biruință așa de mare pentru cultura românească.

Și e, de sigur, un semn al vremurilor, o dovadă de educație morală a neamului, de înfrângere a vechiului egoism sgomotos și veșnic nemulțumit, felul discret, lipsit de orice pretenție și paradă, în care s'a făcut această călătorie sportivă a artei, ca și cum n'ar fi fost vorba decât de o excursie de plăcere ori de o razie de câștig într-o provincie austriacă, vecină cu țara noastră și unde se află români gata să plătească pentru a vedea teatru românesc.

Am zis că e o mare biruință a culturii românești această călătorie. De sigur că așa e. Întâi o biruință asupra noastră, asupra necunoașterii de noi înșine, asupra izolării care ne desparte, asupra lipsei de încredere în valoarea noastră și în străduințele noastre cele mai înalte. Citiți nici nu știau acolo în Bucovina că la București muncim de ani de zile, desăvârșindu-și arta superioară, un anume Petru Liciu, care, putând fi deputat și conducător politic prin originea și studiile sale, s'a făcut actor, nu din dorința aplauzelor, de care și azi pare că fuge, nu din setea unor plăceri pe care le desprețuiește, ci din con-

știința că e dator a servi în acel loc, unde se cheamă o vocație, cultura neamului său. Căci domnișoare de societate bună care, în România se mirau cum acest Liciu îndrăznește a se arăta în fața publicului după cine știe ce mijloc local, represintau atâtea din persoanele de seamă și cu pregătirea lor pentru a înțelege limbile românești.

O biruință am câștigat și asupra străinilor ușor a ne calomnia între ai noștri cari în zut prea des, atunci când nu sântem de bine, data asta am venit! Prin Liciu am vădit ce putem în această artă, pe cum cu alte prilejuri le-am dovedit în alte domenii ale artei. Criticii germani, evrei din Capitala Bucureștilor trebuie să recunoască, ori cât i-ar fi dorit aici nu e numai bunăvoință și entuziasm românesc, ci o formă înaltă a producțiilor spirituale românești.

Biruitoarea a fost asemănat, aici chiar, cu Samănă cu dânsul în multe privinți ca artist și om. Mână în a și supt raportul condițiilor în care a trăit și s'a dezvoltat artistul, supt raportul condițiilor ce a e în vedere cu munca lui. În țara noastră avem un lină din casa stăpânitoare, care se fește tot pentru teatru. Avem pe unul care în lumea teatrului stăpân pe cultura românească a timpului. Și în teatru vede, pe lângă mijlocul său un mijloc de îndreptare a contemporanilor de întărire a neamului prin gustarea impresiilor acelorăși mulțămiri artistice. La el ca și la Samănă totdeauna un om care duce de capul pe artist. Și omul acela e o inteligență deosebită o inimă caldă, o conștiință care se luptă să trezească și întărească conștiința altora. Altfel ar fi ajuns în cale, ca pe lărgul pieș, la Pina, unde câțva timp înainte s'a tot călăuzit în rugămintă să-l fi învățat un om de seamă și ori să-l fi învățat de la domnia sa. De și marșaleștii săi priteni, un viitor rege românesc.

Liciu a arătat un drum își va aduce de dânsul pentru a-l face din nou. Alții, cari voi să-l urmez, trebuie să caute întâi de toate sufletul său. Altfel nu vor avea aceeași biruință.

»Neamul românesc».

N. Iorga

Cea din urmă scrisoare a lui Johann Orth.

O legendă spulberată.

Zilele trecute s'au făcut din partea familiei periale măsurile necesare pentru declararea morții a fostului arhiduce Iohann pe urma de a rămas o avere de patru milioane de coroane. După aceste demersuri dacă cel somat nu da semn de viață, în resimp de un an sentința se dăcă la valoare de drept.

Se știe că arhiducele Johann Orth — membru al casei domnitoare de Habsburg — a plecat să renunțe la rangul său de arhiduce, ca să poată căsători cu actrița Milli Stubi cu care a plecat apoi în America pe un yacht al său. Atunci sânt aproape douăzeci de ani și nu primim dela el nici o știre. Mulți credeau că s'a prăpădit, alții însă explicau dispariția lui cu tul altcum.

Cea din urmă știre dela arhiduce s'a primit din Buenos-Ayres, capitala Argentinei. În această știre Iohann Orth a plecat cu yachtul său ca să înconjure »Țara de foc» pentru

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

pentru că dela Székely și Rezsényi fabricanții de mobile în Marosvásárhely se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și coridoarelor 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane. Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeșii separate, în oricare parte a țării. Inprovință la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de muatze și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la

1910.

la Valparaiso in Chile. De atunci nu se
 nimic de el. Probabil să fi fost înghitit
 cu yachtul său ușor care nu putea re-
 elementelor mai ales în această parte a
 unde apa e în continuă agitație și
 la fiecare pas colțuri primejdioase de
 bănci de nisip.

Insă nu s'a mulțumit cu această soluție
 ușor de înțeles, ci fiecare a dat o expli-
 cațiune arhiducei, așa că mai ales în
 din urmă circulau adevărate legende des-
 din zicea anume că s'ar fi retras în pu-
 Americi de-sud unde și-a durat o fermă
 mulțumit și departe de semenii lui, fără
 dorească să vadă pe cineva. În fiecare an
 zvonuri că azi arhiducele a fost văzut
 în vre-o parte a Americii, po'mâne
 și așa mai departe, așa că fantazia pu-
 e a în continuă iritație.

N. Fr. Pr. Insă publică în numărul său
 o scrisoare din care se poate reduce
 arhiducele s'a prăpădit cu tot cu yacht și oa-
 arel avea cu sine, căci după cum se știa
 înainte, arhiducele avea de gând să-și ur-
 drumul tot pe apă înfrunând primejdii
 deși iar fi fost cu mult mai ușor să
 pe uscat drumul dela Montevideo până la
 A și plecat în 20 Iulie 1890 cu intenția
 a ajunge cel mai extrem punct al Americii de
 Cap Horn — și cu opt zile înainte de
 a scris următoarea scrisoare:

Porto La Plata, 12/VII 1890.

Onoratele doctor,

pot pleca fără să-ți comunic că până azi,
 din urmă zi petrecută pe coasta Argentiniei,
 primit dela d-ta nici o știre. N'a sosit poste
 nicio nimită nici în La Plata ori Ensenada,
 nici în Buenos-Ayres ori la consulat. Îți poți
 te însemnătate ar fi avut pentru mine
 dela d-ta. Nici din Onandeu nu mi au
 Aici cea o chestie în tîlghia a mie-
 respective îngrădirea de-a lungul noiei
 pe care ca o chestie de ordin local
 de-a notarului Dobler. Te rog să faci
 să interesezi de aranjarea cauzei predat-

am că sînt și acum proprietarul casei din
 Siedsmul strasse 4. Din contră, îți mulțu-
 și crea ca conform cererii mele ai în-
 și să-mi obțină, pentru acoperirea dulo-
 și de d-ta, iar restul l'ai depus la, Banque
 Bourgoise din Tribourg (Elveția).

Călătoria a fost în general favorabilă și eu
 pe deplin mulțumit cu vasul meu. Căpitanul
 și a părăsit comanda din cauză de boală,
 locotenentul a fost dimis pentru neregulari-
 în administrație, al doilea a avut frică de
 și a plecat pe uscat. Acum conduc singur
 și am însă doi ofițeri vrednici, dintre cari cel
 bătrîn a condus singur corăbiul. Azi voi ri-
 catargele și încunjurând Cap Horn voi de-
 în Valparaiso.

Cea mai apropiată adresă:

Johann Orth,
 Valparaiso (Chile), poste restante
 Prinești salutară al d-tale devotat
 ss. Johann Orth.

E fapt constatat că arhiducele a plecat din
 andra spre Buenos-Ayres și în 10 Iulie 1890 a
 sosit în apele portului La Plata, de unde cu un
 a trimis scrisoarea de mai sus la Buenos-
 Ayres, căci sosită la Viena, ea poartă ștampila
 din acest oraș.

Lucrurile de natură locală, amintite în scri-
 toarea de mai sus arată cât interes purta archi-
 ducele pentru cele mai mici evenimente de a-

Desigur boala căpitanului Sudich nu va fi
 singurul motiv care l'a făcut să abdică de
 călătorie, ci l'a servit numai ca perdea, pentru a
 să reduza de-a dreptul a participa la o călătorie
 pe care el, pilot încercat, o considera ca o goană
 și a morții. Și chiar neregularitățile prim-loc-
 otenentului au fost probabil intenționate iar al
 doilea singur a avut francheta să spuie pe față
 că nu va face călătoria — după ce nici unul
 dintre ei n'a putut să abată pe arhiduce dela
 călătorie.

Astfel ajunse Johan Orth să-și conducă singur
 vasul, fără să aibă experiențele unul adevărat
 pilot, mai ales într-o călătorie atât de primej-
 dioasă.

Scrisoarea aceasta a arhiducei înlătură toate
 combinațiile de până aci sau chiar presupunerea
 că vrea să înșele pe cel cari se interesau de
 dănsul urmând un alt drum, decât cel arătat a-
 vocatului său, căru l'indică și adresa unde să-l
 trimită scrisorile. Din cele comunicate avocatului
 nu reiese că ar fi avut intenția să urmeze alt-
 cum de cum îl indicase și se poate afirma că
 Orth și-a urmat drumul pe mare, dar vasul său
 n'a mai atins limanurile Americii.

**Pentru victimile catastrofei
 din Bănat.**

La cererea cititorilor noștri ținem lista
 de subscripție și pe mai departe deschisă.
 Contribuirile se vor primi și cvita și pe
 viitor prin administrația noastră.

Creșterea orfanilor.

Se mai obligă a crește câte un orfan următorii
 români de inimă.

Ilie Ilean, faur, Nădlac.

Alexandru Balint, mă estru cojocar în Lugoj,
 o fetiță și 2 băieți.

Ananle Vucu, coloritor, Zorlențul mare, un bă-
 iat de 12—14 ani și o fetiță de același vîrstă.

Mina Gînelca, Odorheiu, două fetițe de
 10—12 ani.

Tomu Ciutina, maiesru tînar, Covășinț, 2
 băieți de 11—12 ani.

Traian V. Motora, paroh, Băntu, un băiat și
 o fetiță de 10—12 ani.

Apelul Tribunei.

Au mai sosit la redacția noastră următoarele
 contribuții:

Colecta d-lui N. Todea din Băntu-Sân-Martin,
 dela Nicolae Todea 4—, Forizs Józ-
 zsef 1—, Dr. Romul Boila 5—, Z.
 Boila 1—, Z. Boila jun. 1—, Petru
 Boila —50, Pavel Boila —50, Ana
 Boila —50 Berta Boila —50, Ioan
 Cornea 3—, Iulius S. Anca 2—, Va-
 sile Debău —50, Vasile Russu —50,
 Daniilă Boila jun. 2—, Teodor Van-
 cea 2—, Ioan Rades 2—, Emil Bir-
 tolon 2—, Ioan Anca 5—, Emil Popp
 3—, Dr. Maclean Calușiu 1—, L. Ge-
 rasim 1—, Dr. Iosif Boila 1—, Vasi-
 lle Popp 1—, Nicolae Moldovan
 40—, Aurentie Popp —40, Livia Dr.
 Boila 5—, Ioan Coman 1—, Văd.
 Aneta Zehan 5—, Aurel Anca 2—,
 Javrilă M. Astalos 1—, Ioan Solo-
 mon —50, Maria Moldovan 1—, Eu-
 gen Răduțiu 1—. Gheorghe Săbău
 1—, Alexandru Gîgor 1—, Ioan
 Muntean 1—.

Total Cor. 6130

D. D. Horvat, dir. liceului Traian din T. Seve-
 rin, trimite din beneficiul serbării organizate de
 absolvenții clasei a VIII-a a liceului cor. 46 45

Total: Cor. 10775

Sumele de până aici: 5050.68

Total: C. 5158.43

Apelul partidului național.

La adresa d-lui Șt. C. Pop au sosit următo-
 rele contribuții:

Gheorghe Pop de Băsești, 200 cor.

Codreana, Băsești, 100 „

M. Bohățel, dir. de bancă, Băsești. 50 „

Sumele de până aci 1501—55

Total 1851—55

**Dela școlăle comerciale
 din Brașov.**

Anul școlar 1910/1911 se va începe la 1-a
 Septembrie v. 1910. Inscrerile se fac de Direc-
 țune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v.

Pentru a se împiedeca o aglomerare prea mare
 de elevi în clasa I a comercială și a se putea
 face o selecțiune mai bună a lor, conferința a
 adus următoarea hotărîre:

1. Prenotările pentru înscriere în clasa I. co-
 mercială să se facă în fiecare an prin adresă în
 scris până în 15 August st. v. la Direc-
 țune.
2. Lista celor prenotați să se peritraceteze în
 conferința de începere a anului școlar, în care
 se va decide eventuala primire sau respingere.
3. Supt nici o împrejurare să nu se primească
 în clasa I. comercială un număr mai mare de
 elevi, decât cel admis de regulament, adică 40
 de elevi.
4. Cei nelnsinuați până la termenul fixat în
 punctul prim, precum și cei ce nu vor prezenta
 la însinuare atestatele cuvenite, pot fi primiți la
 școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi,
 cari au absolvat cu succes și pot produce ate-
 stat de trecere din clasa IV gimnazială, reală sau
 civilă, dela o școală publică. La înscrierea tutu-
 rora se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenele supletorii și de emendare se vor
 ține în 1, 2 și 3 Septembrie v. Cel ce vor întăr-
 zia lăt dela acest examen, cât și dela înscriere,
 pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certifi-
 cate demne de credință cauza întârzierii. Exame-
 nele de privatist se vor ține în 4 Septembrie v.
 Aceștia au însă a se însinua în persoană la di-
 recțiune cel puțin până la 1-a Septembrie v. Pri-
 vatistii au a plăti la direcțiune taxele pe un an
 școlar cu 94 coroane și taxa de examen de 30
 coroane și la însinuare pentru examen.

roane și alte taxe o coroane, și trebuie plăte
 la înscriere cel puțin jumătate, iar până în Fe-
 bruarie restul. Elevii, cari nu și vor achita la
 timp taxele, vor fi opriți dela cercetarea cursu-
 rilor.

Elevii de confesiuni străine decât cea română
 greco-orientală și greco-catolică plătesc didactru
 dublu.

Fiecare elev e dator a plăti pe seama fondu-
 lui de pensiuie al profesorilor încă o taxă de
 10 coroane, o taxă edilă de 20 coroane pentru
 zidirea școlăle, iară pentru excursiuni școlare și
 alte trebuințe suma de 6 coroane.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anu-
 lui școlar toate cărțile și revizitele necesare
 nouă și în bună stare, deoarece legile școlare
 opresc traficul de cărți și revizite și folosirea
 de cărți vechi și necorespunzătoare. Cărțile vor
 purta viza Institutului alături cu numele ele-
 vului.

Chipul și uniforma proprie a școlăle comer-
 ciale se recomandă a se procura deja în prima
 lună de școală și se impune în mod obligatoriu
 tuturor elevilor din școlăle comerciale. Forma și
 culoarea se pot afla dela Direcțiune. Pentru orice
 informațiuni mai detaliate părinții și tutorii șco-
 lurilor să se adreseze la Direcțiune.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 18 Iulie n. 1910.

— Carte românească premiată. În
 ședința plenară de Joi a secțiunei »Asocia-
 țuneii« premiul A. Mureșian de 300 cor. a
 fost votat d-rei Ecaterina Pitiș, mult apre-
 ciatei noastre poete, pentru volumul d-sale
 de poezii apărut nu de mult în editura
 »Minervei«.

— Deschiderea cursurilor de vară din
 Văleni. Ni-se scrie: Joi 1 Iulie a avut loc des-
 chiderea cursurilor de vară ce se țin la Văleni-

de-Munte din inițiativa dlor Cuza și Iorga, profesori universitari.

La orele 11 trenul intră în gara Văleni aducând cu sine pe o parte din ascultători și conferențieri: vre-o 14 studenți bucovineni, 5 transilvăneni purtând lente tricolore cu insignele societăților studențești din care fac parte, apoi vre-o 8—10 studenți din București, iar dintre conferențieri cursurilor de vară pe P. S. Sa arhimandritul Iuliu Scriban, directorul Seminarului central; d-nii V. Pârvan, profesor universitar, Dr. Răducanu, șeful serviciului de informațiuni din ministerul Industriilor și comerțului, Dr. I. Manolescu-Mladian șeful serviciului »Muncii« din acelaș minister, d. N. Clotari, malorii: Demetrescu Parepa și altul al cărui nume îmi scapă etc. Oaspeții au mers cu trăsurile la d. Iorga acasă unde s'au făcut prezentările și cunoștințele cuvenite, apoi întovărășiți de d. Iorga au vizitat spitalul din Văleni, biserica catedrală, primăria etc.

La 12 și jum. s'a servit o masă lațimă invitaților la d. Iorga.

Apoi la 3 p. m. în localul școlii primare frumos pavoazată și înveșmântată cu ghirlande de brad a avut loc deschiderea cursurilor.

Păr. Arhim. Iuliu Scriban s'a urcat pe catedră și arătând utilitatea acestor cursuri de vacanță, laudă ideea inițiatorilor. Intrând în fondul subiectului Precucernicia Sa demonstrează netemeinicia liberei-cugetări față cu dogmele intangibile ale religiei creștine ortodoxe, argumentând într-o logică foarte strânsă influența și puterea credinței față de morala puternică și de societate.

Conferința părintelui Scriban, expusă cu căldura convingerei, care-i a fost apreciată, a avut cele mai adânci.

Seara a avut loc prima lecție a dlui prof. Pârvan, despre »Filosofia veche«.

Vineri d. Dr. Răducanu a ținut prima lecție despre: »Doctrinile economice«.

Cursurile vor ține până la 21 Iulie inclusiv, apoi se va face o excursiune în Macedonia, Serbia și Turcia, care va dura 15 zile.

— **O alegere nimerită.** Din Sibiu ni se telegrafiază că în postul de inspector general al învățământului, creat de sinodul arhidiecezan din anul acesta, Consistorul din Sibiu a ales în ședința plenară de azi Luni, supt numirea de *coreferent* pe d. Dr. *Onisifor Ghibu*, persoana cea mai pregătită pentru acest post.

— **Grațierea deputatului Ivanca.** Am fost publicat, înainte cu vre-o 10 zile, pe baza unei telegrame a ziarului vienez »Reichspost«, că deputatul slovac Milan Ivanca, condamnat pentru agitație, ar fi fost grațiat.

În chestia acestei grațieri, litografiatul »Kel. Ért.« e informat, că d. Ivanca n'a fost grațiat, cum s'a scris în ziare, căci petiția lui de grațiere nu e încă rezolvită. Ivanca a căpătat numai concediu de-a și întrerupe pedeapsa și astfel dânsul a părăsit pe timp scurt temnița de stat din Vaș.

— **Măsuri volnice la universitatea din Viena.** Corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază că senatul universitar întrunit azi în ședința a exclus pe vecie dela cursuri pe studenții italieni Mandel Sabatz și Covich, pentru că în Noembrie trecut luaseră parte activă la manifestațiile studențești din Viena și au fost arestați de poliție. Senatul a mai admoniat încă pe doi studenți despre care se credea că au luat și ei parte la manifestație.

— **Un cadavru în heleșteul din Sinaia.** Din Sinaia se scrie că personalul de serviciu al castelului Peleş de la Sinaia a făcut Vineri o descoperire lugubră. În heleșteul de lângă Foișor a fost găsit pe la orele 5 și jumătate dimineața, cadavru unui om bine îmbrăcat.

S'au anunțat imediat autoritățile în drept și cadavru a fost ridicat în grabă, înainte ca suveranul să-și facă obicinuita preumblare prin parc, și transportat la spitalul din localitate.

Făcându-se cercetări, s'a stabilit că cel înecat este un crotor din localitate, anume Ioan Bărdăscu.

Asupra cauzelor și împrejurărilor în care s'a petrecut înecarea acestui crotor, nu s'a putut stabili nimic.

Autoritățile au deschis o anchetă, pentru a se stabili dacă la mijloc este o crimă sau o sinucidere.

— **Populația României — peste 7 milioane.** D. Leonida Colescu, șeful serviciului statisticii generale din ministerul agriculturii și domeniilor, a terminat alcătuirea tablourilor statistice cu privire la mișcarea populației pe anul 1909. Iată cum se prezintă anul 1909 din punctul de vedere demografic?

Ultimul recensământ al populației, care s'a făcut în România a avut loc în 1899. Numărătoarea de atunci a dat pentru populația țării românești cifra de 5,957.690 suflete.

Din 1899 nu s'a mai făcut nici o numărătoare, dar adăogându-se an cu an excedentul nașterilor asupra deceselor, d. Colescu ajunge, pentru 1909, la cifra de 6,865.739 suflete. Cifra aceasta poate fi socotită însă inferioară realității, întru cât, în ultimii zece ani, afară de sporul real al excedentelor nașterilor asupra morților, populația a mai sporit prin emigrări de străini în deosebi lucrători industriali agricoli cari vin și rămân în România. După o socoteală făcută la direcțiunea siguranței publice din ministerul de interne, numai în ultimii cinci ani au intrat în România fără a se mai înapoia, 138.000 de persoane. Ținând seama de faptul acesta, d. Colescu are dreptate să afirme că în realitate *populația României trece azi de șapte milioane.*

— **Greva la căile ferate franceze.** Even-tuala erupție a grevei între funcționarii căilor ferate franceze ține lumea într-o continuă fierbere. Un ziarist chestionând pe un membru al comisiei de grevă dela căile ferate, acesta i-a făcut următoarele declarații: La timpul său, probabil ca toate trenurile să se oprească unde le va apuca semnalul, fie chiar în timpul nopții. Mașinistii și fochiștii vor stânge focul și vor da drumul vaporilor, iar conductorii vor așeza petarde dealungul liniei și vor bloca vagoane. Toți vor pleca apoi să se culce lăsând trenul și pasagerii în voia sorții.

— **Un atac îndrăzneț.** În noaptea de 17 Iulie o ceată de hoști a atacat castelul contelui Vass din Gurasada, dar spre norocul lui că unul ce stătea de strajă a fost prins și ferecat tocmai pe când hoștii se pregăteau să pătrundă în castel ca să-l jefulască și să-l omoare. Toți ceilalți hoști au scăpat, cel prins a mărturisit că sânt cu toții din Coaja.

— **Incendiu într'un port din New-york.** Din New-york se telegrafiază că portul Metropolitan s'a aprins în urma nebăgării de samă a unui muncitor care aruncase un muc de țigară aprins. Focul a cuprins repede edificiile de lemn și docurile, puntea dela debarcader pe care erau așezate lemne și mulțime da mărfuri. Focul a apucat și în digurile din apropiere și cu mare greu a putut fi localizat. Paguba se urcă la 5 milioane lei.

— **Succesele unui aviator danez.** Aviatorul danez Sveden, după cât ni-se comunică din Copenhaga s'a ridicat ieri din Mahnö și a tre-

cut în sbor canalul Sund. Sborul a durat puțin și una de minute și prin aceasta Sveden a câștigat un premiu de douăsprezece mii de lei.

— **Călătoria regelui Spaniei.** Trenul de amiază regele Alfonso al Spaniei a sosit în San-Sebastian unde după supt impresia pretinsului atentat din trecut i-a făcut o primire foarte strălucitoare.

† **Mărioara Petra n. Nicolescu**, fiica d. lui preot Octavian Petra din Iași, a răpauzat la 16 Iulie n. în vîrstă de 25 ani. Înmiormântarea ei a avut loc la 17 Iulie n.

Odihniască în pace!

— **O victimă a aviației.** Din Berlin se telegrafiază: Azi a avut loc în apropierea aerodromului Erbshol, care căzuse adrobombardamentul unel ascenziuni la concursul din Hlingen. La groapa nenorocitului aviator său a fost atins de dambă și a murit pe loc.

— **O carte despre invenția dr. Ehrlich.** La sfârșitul lunii acesteia va apărea în Berlin o carte a profesorului Ehrlich în colaborație cu asistentul său. Cartea va purta titlul: *Experimentelle Therapie des Spyrlosen.*

— **Reuniunea femeilor române.** Invitată la adunarea generală, care se va ține la 11 August a. c. înainte de amiază la orele 11, în teatrului orașenesc. Programa: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul secretarului despre activitatea comitetului și starea casei. 3. Alegerea comisiei constatătoare din câte 2 membri dintru cenzurarea raportului secretarului, b) cenzurarea rațiōnului casei, c) pentru scrierea membrilor noi. 4. Prezentarea abzieișidentel, secretarului și a casierei. 5. Raportul misiunilor în ordinea esmiterei. 6. Alegerea abzieișilor noi în locul celor abzieiși. 7. Alegerea 2 membri pentru verificarea protocolului și puneri. 8. Închiderea adunării. Știm-leu, la 15 Iulie 1910. Dr. Victor Deleu, secretar. Veronica B. v. președintă.

— **Atentat contra regelui Spaniei?** Paris se telegrafiază că un atentat s'ar fi săvârșit Vineri la Segovia contra regelui Alfonso care sosise acolo pentru a asista la inaugurarea unui monument. Regele Spaniei a scăpat de atentat. Dintre cei doi atentatori unul a fost arestat, celalt a reușit să fugă grație marelui număr de produse în mulțime.

»Localanzeiger« din Berlin aflat din Madrid că poliția din Valladolid a făcut percheziții în multe case și cu aceasta ocaziune a arestat anarhistul Vincenzo Maja. Din scrisorile primite la locuința lui s'a constatat că Maja este unul dintre cei mai periculoși anarhiști, capabil să comită orice crimă.

Se pare că poliția a dat de urmele unei conspirații împotriva vieții regelui Alfonso. Urma să fie asasinat cu ocaziunea trecerii prin Valladolid.

»Daily Telegraph« din Londra aflat din Segovia, că imediat după plecarea regelui Alfonso la Segovia a sosit o telegramă în Madrid prin care se anunța că situația la Barcelona este foarte gravă.

Guvernul se teme că social-democrații și publicanii au încheiat pact, ceea ce va agrava mai mult situația. În Barcelona neconvingându-se că patrulă cu arme încărcate.

O telegramă mai nouă datată din Madrid anunță că nici un fel de atentat nu s'a săvârșit în contra regelui Alfonso al Spaniei, care a sosit în capitală fără nici un incident după inaugurarea unui monument patriotic la Segovia.

— **Jubileul scriitoarei Clara Viebig.** Scriitoarea Clara Viebig și-a serbat Duminică aniversarea a nașterii sale. Clara Viebig, fiica

... de stat s'a nascut in Tuler, pri-
... la ac-
... din Berlin a urmat clasa de mu-
... In 1896 se casa'ori cu un editor
... care a descoperit intrinsa marele ei
... scriitoare. Prima ei lucrare: »Kinder
... primita cu multa caldura, ca
... romane ale ei din Eifel unde pe-
... multa vreme. Celelalte lu' rari mai
... scriitoarei sant »Das tagliche Brot«
... Das s'hafende Heer« cu subiectul
... in Posen.

Mulțămită publică.

... pe această cale sincera noastră
... tuturor amicilor și cunoșcuților,
... incident al morții iubitelui
... și față au alergat din depărtare
... ne mângăia prin prezența lor și a
... decedat ultimul onor.
... ne simțim datorii a mulțami
... I. P. S. domn arhiepiscop și mi-
... venerabilului conzistor arhiepiscopan
... corpului profesoral de la seminarul
... din Sibiu, preoșimel și învățăto-
... Săliște și jur, elevilor seminarioali,
... și poporul din Săliște, cari
... participat în persoană sau prin repre-
... la înmormântare.
... 3/16 Iulie 1910.

Familia Cunțan.

Dentist român în Arad. :
IRGIL MUNTEAN ?
Szabadsag-ter No. 3. ::

ca scenică și artistică.

... de vară în Benic. Inteligența
... Benic invită la petrecerea de vară
... cu lomboți ce va avea loc la 31
... în pavilionul »Pascu din Benic. Incepu-
... la 7 seara. A doua zi va avea loc o
... la scările din Cetea.

... de vară în Murăș Ludoš. Inte-
... română din Murăș Ludoš și jur invită
... de vară ce va avea loc la 7 Au-
... în hotelul »Central« din Murăș Ludoš.
... la orele 8 seara.

... de vară în Chirău. Inteligența
... din Gherla invită la petrecerea de vară
... la 31 Iulie n. la băile dela Chirău.
... la orele 7 1/2 seara.

... din eroare n'au primit invitare să se
... invitată pe această cale.

ECONOMIE.

Inaugurarea băncii »Luncana«.

— Raport special —

Mărghita, 15 Iulie n.

... de 14 Iulie c., când s'a făcut inaugu-
... solemnă a noului Institut »Luncana« din
... (Bihor), a fost o zi, cea dintăiu zi, de
... sebare culturală pentru românii din
... și împrejurime.

... și acești români buni în toate privințele,
... fiind până acuma, nu s'au putut
... ca români, și nu s'au putut împărtăși
... românească. Cu înființarea »Luncanei«
... temelile acelu centru, în jurul cărui
... se intelectualii și popor, vor fi ajutama
... economică, și culturalicește, și
... muzici și din punctul de vedere al
... jonale românești.

... sfârșit al inaugurării - și
... săvârșit de dl paroh V. Tamaș din Po-
... pe domnii L. Rada și Cor. Man,

deși zi de lucru; a luat parte un frumos nu-
măr de intelectuali (doamne, domnișoare și
domni) și de țărani. Terminându-se partea reli-
gioasă a actului, părintele Tamaș arată bucuria
cea mare a întregii suflări românești din acest
ținut, că a ajuns să și aibă institut financiar pro-
priu, dela care esteptă îndamn, sprijin și pro-
gres economic și cultural pentru întreg poporul
nostru din centru și jur. Aduce mulțumită lui
Dumnezeu, pentru că a ajutat a se realiza o țintă
prea tierbinte dorit a sufletelor cu durere față de
tristă soartă a țărănilor din acest ținut, astfel bine
s'au materialicește — și mulțumeste tuturor
actora, cari cu cuvântul ori cu fapta au contri-
buit la facerea întâiului pas pentru mântuirea
economică și culturală a fraților noștri din Mar-
ghita și împrejurime.

D. Dr. D. Stoica, directorul noului Institut,
spune, că dragostea față de popor a fost fac-
torul cel mai puternic, care a dat ființă »Lunca-
nei«, dragostea față de înalțarea pe toate tere-
nele a poporulul i a adus aici pe toți cel grupaj
în jurul Institutului.

Promițând, că va năzui, ca alătura de flamura
»Luncanei« să se ridice și flamura culturii româ-
nești în acest ținut, mulțamește oaspeților, cari
s'au prezintat la inaugurarea Institutului dând
expresie speranței, că de aci înainte se vor ivi
mai multe prilejuri de întruniri culturale și de
sărbătoare pentru poporul nostru din acest
ținut.

La prânzul comun, — la care a luat parte
multă preoșime din jur, împreună cu doamnele,
intelectuali mireni din loc și jur, precum și ță-
rani, s'a accentuat în șirul toastelor importanța
noului Institut și s'au recunoscut meritele ace-
lora, cari au trudit mai mult pentru înființarea lui.
Totodată s'a luat o hotărâre de mare însemnă-
tate: înființarea unui despartământ al Asocia-
țiunii, cu sediul în Mărghita.

Animatia a fost excelentă. Inimile tuturor, și
ce se vede din țărănilor tresău de bucuriei,
că a sosit, și s'au simțit zău, că în față vor
pasa și ei să se impună în față străinilor, cari
numai batjocură țara din ei.

Aiut intelectualii, cât și poporul simte marea
importanța în viața lui economică și culturală a
»Luncanei«. E vrednică deci această instituție
de sprijinul tuturor românilor.

Noi ne bucurăm din inimă de începutul unei
vieți adevărat românești în acest ținut rămas și
dori n celor ce muncesc cu dragoste curată față
de neam, izbândă desăvârșită.

Inaugurarea »Luncanei« a fost salutată din
partea mai multor intelectuali din împrejurime:
Reproducem următoarele salutări:

Dl avocat din Șim'eu, Dr. Coriolan Meseșian
a trimis următoarea telegramă:

Inaugurarea primei instituțiuni naționale să fie
într'un ceas bun.

Chief, la 14 Iunie 1910.

Mult stimate dle director,

Ași fi avut deosebită plăcere să pot asista în
persoană la inaugurarea noului institut financiar
și totodată cultural românesc, însă oprită fiind
comunicațiunea prin comuna noastră, cu toate că
mă leagă cele mai vi simpa ii de noua instituțiune
românească, la frumoasa serbare nu pot parici-
cipa.

Toți cel cărora ne palpita inima românește am
simțit lipsa unul centru pe lângă care grupați,
să ducem la izbândă și în acest ținut idealul
comun, bunăstarea și cultura poporului româ-
nesc.

Avizul, în care dați așa zicând avizul social
și cultural al noului Institut condus de m. st.
D. Voastră mă îndreptățește să cred că centrului
dorit i s'a dat ființă cu ziua de azi în Institutul
»Luncana«, care condus de bărbați de o înaltă
cultură, însufleții toți de aceleaș gândiri și sen-
timente, va și să inspire duh și uniformitate în
activitatea ce noi acești dela sale o desvöllăm
răsleți. În această convingere firmă, îi urez »Lun-
canei« progres și splendid viitor.

Primiți, etc. Victor Popp, preot.

Intre cel prezenți amintim: pe doamnele Man,
Rada, Popp, domnișoara Sabina Tamaș, Lazar

(Șimleu), Dr. P. Hetco prof. (Beluș), Rada (Chiș-
laz), Simoc (Abram), Man (Abram), Dr. Nichita,
Dr. Chiș, Stelian Russu (Mărghita), Mărcuș (Mar-
gine), Antal (Petri), Terdic (Deda), Beșan, Ne-
meș, Chereji, Forgael, Oros, etc. etc.

Piața grânelor din Aradul-Nou

15 Iulie 1910.

De nou a ploiat, dar puțin și fără să strice seceri-
șului început.

De prezent e vreme bună și e nădejde să țină încă
cîteva zile.

Tirgul de bucate stagnează și afacerile decurg fără
nici o animație.

S'a vândut azi

grâu 200 mm.	8 50—	9—
orz mm.	5 30—	—
ovăz mm.	6 30—	—
secară mm.	6 50—	—
grânpol 200 mm.	6 30—	5 40

Arștarile cereale scoalte în carosare și după 50 kig

Barua de vârfuri și aloca din Budapesta.

Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kigr. a fost următorul:

Orza nou

De Tisa — — — — —	20 K. 60
Din comitatul Albel — —	22 » 90
De Pesta — — — — —	20 » 40
Rânăjanesc — — — — —	20 » 70
De Bacsa — — — — —	23 » 40
Secară de calitate I. — —	14 » 20
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75

BIBLIOGRAFIA.

Biblioteca »Lumina« din Mărghita, de Ion
Agîrbiceanu. Un elegant volum...
30 bani.

Cu numărul de față, Biblioteca »Lumina« dă
publicului cititor o culegere de nuvele inedite ale dlui
I. Agîrbiceanu. Primul tineri scriitor ardelean d. I.
Agîrbiceanu a prins locul de frunte. Cu o rară intuiție
a vieții care răscolește toate colțurile sufletului ome-
nesc pînă în adîncurile lui, cu o sobrietate care sin-
gura poate ține încordată luarea aminte asupra pove-
stirii, știind totdeauna a alege ceea ce e mai caracte-
ristic în fantele pe care le înfățișează, d. Agîrbiceanu
duce cu un pas înainte nuvela românească, și adaugă
cu unul numărul scriitorilor fruntași ai literaturii
noastre.

Ținînd seamă de aceste însușiri ale dlui Agîrbi-
ceanu, credem că editorii bibliotecii »Lumina« au fost
bine inspirați, cînd au hotărît să scoată noua culegere
de nuvele ale acestui rar scriitor, grăbind astfel, prin
efinătatea bibliotecii, răspîndirea prin masele mari de
cititori a unei lucrări de o valoare literară neprețuită.

Poșta Redacției.

Colnic. Adresați-vă cu astfel de lucruri la
consistoriul din Caransebeș.

Redactor responsabil: Iuliu Olurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann,
cu toate Intocmirile moderne ale terapiei
fisicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare
dela Viena) în regiune romantică și
sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție
direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

De inchiriat

un atelier de țiglărie de ciment, bine asortat cu toate mașinările și requisitele trebuincioase. Se caută un român harnic și isteț care ar putea închiria acest atelier pe lângă condițiuni favorabile. A se adresa la **Gavril Venter**, notar emerit în Nagy-bárod (comit. Bihor).

Să ne ferim de molii!!

În Institutul de asigurare contra molilor d'n Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

Nagyvárad, Passage Sass — în fața teatrului »Urania«. —

Se îngrijesc pe lângă prețuri convenabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie, covoare, boale și manșoane. Magazin asigurat contra focului.

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

dela facult. din Viena. f. asistent p. boalele interne, exercită de — 18 ani, consultă în — **KARLSBAD**, casa »Billroth«, Sprudel-Strasse.

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de **spălătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5.

Telefon 22

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 13

Telefon nr. 376.



— — Cel mai bun remediu contra

boalei porcilor și vitelor

e păsatul proaspăt. Pentru acest scop recomandăm cea mai nouă mașină a noastră pat.

„LACI“ numal 20 cor.

Macină porumb și orice cereale, mare și mărunț. Se învârtă ușor, petrece mult și e foarte trainică. Pe cias macină 20 de — kilograme. — Se află la: —

FRĂȚII BURZA marchitanți și gustori de mașini

ARAD. Telefon 604.

— Atelierul de fotografiat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26. — (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz. Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru **pălării speciale de dame**, deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7-9, al d-nei **Johanna Jekeli**,

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numal. Intrarea e liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot felul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului

Au sosit toate noutățile de primăvară:

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiti a primi

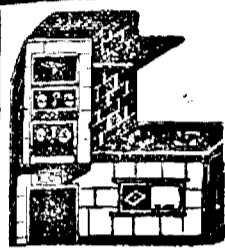
vitrinele mele.

Prima atelilor ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

BERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și mălestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.



Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor verthelmiane etc.

aranjament pentru măcelării și căsăpili, basreliefuri, strungărie de metal aranjamente pentru biserică în execuție splendidă.
Desemnuri și proiecte se trimit gratuit.



Urmașul lui P. SORS

FRANZ AGNICSEK
Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de

trăsuri și curelărie

pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

ANUNȚ.

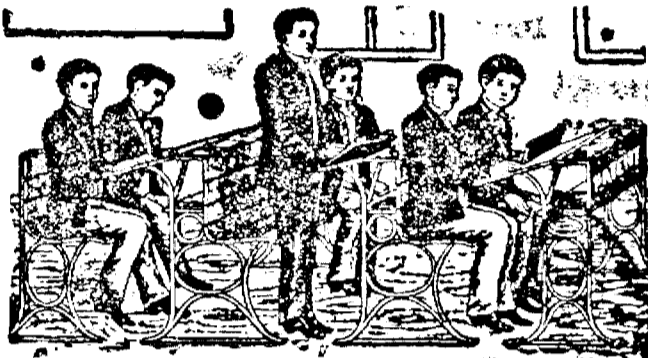
Aduc la cunoștința onoratului public că am cumpărat și urmez conducerea

prăvăliei de coloniale Hoffmann

aranjată de nou și prefăcută din colțul străzii Forray și piața Tököly. Aducând aceasta la binevoitoarea cunoștință a publicului, trebuie să-i atrag atenția că pe baza cunoștințelor de zece ani petrecuți în magazinul lui Guttman S. sunt în plăcuta poziție ca se servesc cele mai bune articole pe lângă prețuri ieftine și serviciu eulant, câștigând prin aceasta mulțumirea clientelei.

Așteptând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

Stein Mór,
negustor de coloniale.



Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Benckhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete-utca 23

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe șoselele mele proprii.

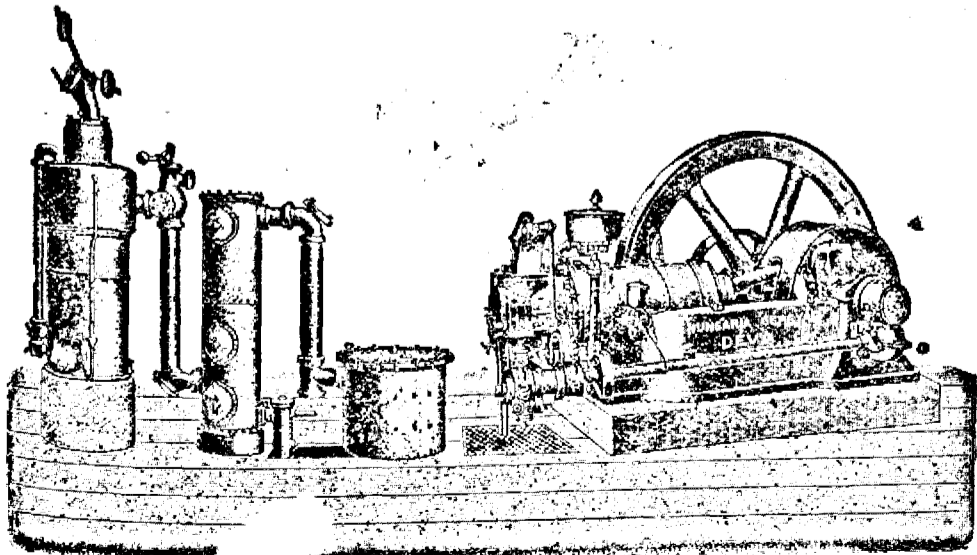
Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica Fraților noi din Olasz, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită **Déva.**

Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice. Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru triletrat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500. Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăc. Apeducte și fântâni. Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de gheață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelor.

Stațiuni de automobile.



SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

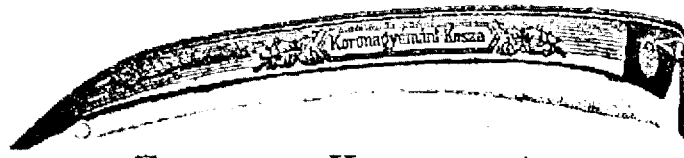
Modă bărbătească | Modă pen'ru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

Să ne credeți
că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”



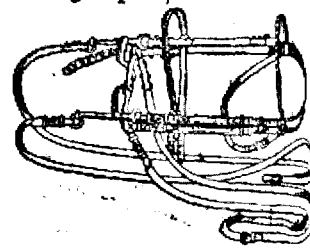
Cu coasa „Koronagyémánt”
bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel
mant, coase rele sau mai nu se găsesc între ele. Pentru trântirea
bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de
Prețul: 1 buc. 1.80 1.90 2.— 2.20 2.40 2.40 2.60 cor. una se da răs-
Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă ramburs-
magazin de cose
„Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Orendt G. & Fejeri W. curelari, servit
și negustori de
geamantane în
Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăs-
șele și călărie deasemenea geamantane și genți.
Avem în depozit tot-felul de articoli pentru voia-
fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei
mai buni jamperi de piele,
fabricație proprie, pentru civili
și militari, cari stau strâns lipite
de picior, deasemenea curele
pentru mașini. Prospect de
prețuri se trimite gratis și franco
referindu-vă la ziarul nostru.



MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.